

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

7 januari 2004

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET BEGRAAFPLAATSEN EN LIJKBEZORGING

DECREET WIJZIGING WET BEGRAAFPLAATSEN EN LIJKBEZORGING

DECREET HERSTRUCTURERING VLAAMSE MILIEUHOLDING

DECREET NV VLAAMSE MILIEUHOLDING

DECREET WIJZIGING DECREET MILIEUVERGUNNING, WAT HET INGEPERKT GEBRUIK VAN
GENETISCH GEMODIFICEERDE OF PATHOGENE ORGANISMEN BETREFT

Inhoud

Nr. 23

Woensdag 7 januari 2004
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Beleidsplan	
Indiening en verwijzing	1
Ontwerpen van uitvoeringsdecreet Bestuurlijk Beleid	
Indiening en verwijzing	1
Ontwerp van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	2
Wijziging in verwijzing naar commissie	2
Voorstellen van resolutie	
Indiening en verwijzing	2
Advies van de Raad van State	
Indiening en verwijzing	3
Verslagen	
Indiening	3
Verzoekschriften	
Indiening	4
Mededeling van de Vlaamse regering	
Indiening	5
Mededeling van het Kinderrechtencommissariaat	
Indiening	5
Mededelingen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MINA-raad)	
Indiening	5
Mededelingen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	
Indiening	6
Mededeling van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek	
Indiening	6
Jaarverslagen	
Indiening	6
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	7

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening	7
Ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging – 1864 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 10	
Voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert houdende wijziging van artikel 15bis van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging – 1365 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	7
Sprekers : mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, verslaggever, de heer Bart De Smet, mevrouw Dominique Guns, de heren Jan Penris, André Denys, Dany Vandenbossche, Johan De Roo en Dirk De Cock en minister Paul Van Grembergen	
Artikelsgewijze bespreking	21
Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot herstructurering van de Vlaamse Milieuholding – 1933 (2003-2004) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel van decreet van de heren Patrick Lachaert en Paul Wille betreffende de NV Vlaamse Milieuholding – 663 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	30
Sprekers : de heren Johan Malcorps, verslaggever, Erik Matthijs en Paul Wille en minister Ludo Sannen	
Artikelsgewijze bespreking	35
Voorstel van decreet van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacky Maes en Jos Bex houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wat het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen betreft – 1831 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	36
Sprekers : mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heer Johan Malcorps en minister Ludo Sannen	
Artikelsgewijze bespreking	39
Regeling van de werkzaamheden	40

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.06 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Wilfried Aers, André-Emiel Bogaert, Jean Geraerts, Eloi Glorieux, Margriet Hermans, Leo Peeters, Guy Sols, Bob Verstraete : gezondheidsredenen ;

Jos Bex, Jan Roegiers, Luc Van den Brande : buitenslands ;

Pieter Huybrecht, Christian Verougstraete : familieverbindingen.

BELEIDSPLAN**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende beleidsplan werd ingediend :

- Beleidsplan Preventie van middelengebruik 2003-2004, ingediend door mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen
– 1992 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.

ONTWERPEN VAN UITVOERINGSDECREET BESTUURLIJK BELEID**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende ontwerpen van uitvoeringsdecreet van het Kaderdecreet Bestuurlijk Beleid werden ingediend :

- Ontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Toerisme Vlaanderen"
– 1997 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.
- Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende de oprichting van de vennootschappen T-groep en Werkholding
– 1998 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.

ONTWERP VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende instemming met het facultatief protocol bij het verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt in New York op 6 oktober 1999
– 1999 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen en de heer Jan Penris houdende het verbod tot het dragen van een hoofddoek in de scholen van het gemeenschapsonderwijs
– 1989 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.
- Voorstel van decreet van de heren Filip Dewinter en Jan Penris, mevrouw Hilde de Lobel, mevrouw Marijke Dillen en de heer Miel Verrijken houdende aanvulling van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, wat het invoeren van de mogelijkheid voor alle agenten van de lokale politie om sluikstorten te verbaliseren en over te gaan tot onmiddellijke inning betreft
– 1990 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.
- Voorstel van decreet van de heer Carl Decaluwe c.s. houdende wijziging van artikel 2, 19°, en van artikel 87 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995
– 1991 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur, Media en Sport.
- Voorstel van decreet van de heren Gerald Kindermans, Eric Van Rompuy en Eddy Schuermans, mevrouw Veerle Heeren, de heer Johan Sauwens en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen houdende wijziging van het decreet van 17 december 1997 houdende bekrachtiging van de bindende bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 23 september 1997 houdende definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
– 1994 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.
- Voorstel van decreet van de heer Jan Van Duppen houdende de regeling van een eenvormige functie voor noodnummers, wachtdiensten en spoedgevallendiensten op gemeentelijke websites

– 1995 (2003-2004) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.

Wijziging in verwijzing naar commissie

- Voorstel van decreet van de heer Jan Roegiers c.s. houdende oprichting van een Vredesinstituut bij het Vlaams Parlement
– 1814 (2002-2003) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie ad hoc voor Wapenhandel (voorheen verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken).

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van van mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Brigitte Grouwels en mevrouw Ilse Van Eetvelde betreffende de begeleiding van (ex-)gedetineerden en hun omgeving
– 1993 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.
 - Voorstel van resolutie van mevrouw Brigitte Grouwels, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove en Jos De Meyer en mevrouw Veerle Heeren ter aanmoediging van het behalen van een taalattest van SELOR
– 1996 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.
 - Voorstel van resolutie van mevrouw Sonja Becq, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ilse Van Eetvelde en de heer Bart De Smet betreffende de efficiënte inzet in 2004 van de campagnemiddelen voor "Vinnig Vlaanderen"
– 2000 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.
-

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende advies van de Raad van State werd ingediend :

- Advies van de Raad van State over amendementen op het ontwerp van decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad
– 1955 (2003-2004) – Nr. 4.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging
– 1365 (2002-2003) – Nr. 2.

- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht over het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert houdende wijziging van artikel 15bis van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging
– 1365 (2002-2003) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke over het ontwerp van decreet houdende maatregelen tot het behoud van erfgoedlandschappen
– 1804 (2002-2003) – Nr. 5.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Johan Malcorps over het voorstel van decreet van de heren Patrick Lachaert en Paul Wille betreffende de NV Vlaamse Milieuholding
– 663 (2000-2001) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door de heer Wilfried Aers over het voorstel van resolutie van de heren Jean Geraerts, Jan Penris en Pieter Huybrechts en mevrouw Niki De Gryze betreffende de vrijwaring van de motorcross-sport
– 1270 (2001-2002) – Nr. 2.
- Verslag namens de Verenigde Commissies voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid en voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme uitgebracht door de heer Karlos Callens over het verslag van het Rekenhof over Innovatiedecreet en IWT-Vlaanderen
– 37-D (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht over de hoorzitting over het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert houdende wijziging van artikel 15bis van de

- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Jef Van Looy over het voorstel van decreet van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacky Maes en Jos Bex houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wat het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen betreft
– 1831 (2003-2004) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Johan Malcorps over de hoorzitting over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid voor wat betreft de milieuaudit en tot aanvulling ervan met een titel milieuvoorwaarden
– 1846 (2003-2004) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Jef Van Looy over het ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving betreffende het meedelen van milieu-informatie en tot opheffing van het systeem van de stilzwijgende milieuvergunning
– 1847 (2003-2004) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht over de hoorzitting over het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging
– 1864 (2003-2004) – Nr. 6.

Voorzitter

- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht over het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging – 1864 (2003-2004) – Nr. 7.
- Verslag namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme uitgebracht door de heren Frans De Cock en Jef Van Looy over de hoorzitting over het ontwerp van decreet tot bevordering van een duurzame landbouw in Vlaanderen – 1885 (2003-2004) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer André Van Nieuwkerke over de hoorzittingen over het ontwerp van decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad – 1955 (2003-2004) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen uitgebracht door mevrouw Sonja Becq over de gedachtewisseling over het eindverslag van de expertencommissie ter voorbereiding van de afstemming van de regelgeving Vlaamse zorgverzekering op de Europese regelgeving, met mevrouw Liesbeth Van Rompaey, voorzitter van de expertencommissie – 2001 (2003-2004) – Nr. 1.
- Verzoekschrift van mevrouw Annie Provoost over de nood aan leesbare bijsluiters bij geneesmiddelen – 15 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Herwig Agneessens over het installeren van een onafhankelijke ombudsdienst in elk ziekenhuis – 16 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Vanderborght over genetisch gewijzigde organismen en biologische gewassen – 17 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer A. Van Acker over de positie van de laadborden van vrachtwagens bij het losen en laden en de gevolgen ervan voor de verkeersveiligheid – 18 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Gustaaf Bos over de invoering van een proportionele compensatie wegens de invoering van de Eenmalige Bevrijdende Aangifte – 19 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Werner Podevijn over een nieuwe onderwijsmethode en een nieuw leerplan voor Latijn en Grieks – 20 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Jef Van den Brande over het gebrek aan aandacht voor de Vlaamse Feestdag op de VRT-radio – 21 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Willy Talloen over de mogelijkheid voor bruggepensioneerden om bij te verdienen en over de problematiek van het rijden zonder autoverzekering – 22 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van mevrouw Linda Degros-Schevenels over de pleegzorg van gehandicapte kinderen – 23 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van mevrouw Patricia Heuninck-Geerts over klachten ten aanzien van Kind en Gezin – 24 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Marcel Castelijns over de fiscale regeling voor nieuwe bruggepensioneerden na 1 januari 2004 – 25 (2003-2004) ;

VERZOEKSCHRIFTEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verzoekschriften werden ingediend :

- Verzoekschrift van de heer Eric Van As over de bevoegdheden van Naric Vlaanderen – 13 (2003-2004) ;
- Verzoekschrift van de heer Bruno Pinkhof over een taalunie met het Afrikaans en een taalsamenwerking met het Duits – 14 (2003-2004) ;

Voorzitter

- Verzoekschrift van mevrouw Ann Walgraeve over de leningen met voordelige rentevoet bij het Vlaams Woningfonds
– 26 (2003-2004).

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vlaamse regering werd ingediend :

- Actieplan Reguleringsmanagement 2003-2004 en Kenmerken van goede regelgeving (DOC 121/2003-2004).

Deze mededeling van de Vlaamse regering ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van het Kinderrechtencommissariaat werd ingediend :

- Advies van het Kinderrechtencommissariaat over Jeugdopleidingen in de sport (DOC 137/2003-2004).

Deze mededeling van het Kinderrechtencommissariaat ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELINGEN VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MINA-RAAD)**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van de MINA-raad werden ingediend :

- Advies d.d. 4 december 2003 over het Voortgangsrapport 2003 bij het Vlaams klimaatbeleidsplan (DOC 122/2003-2004) ;
- Advies d.d. 4 december 2003 over het Mobiliteitsplan Vlaanderen (DOC 123/2003-2004) ;
- Advies d.d. 18 december 2003 over het voorontwerp van decreet inzake convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking (DOC 138/2003-2004) ;
- Advies d.d. 18 december 2003 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de openbardienstverplichting, opgelegd aan de netbeheerders met betrekking tot de openbare verlichting (DOC 139/2003-2004) ;
- Advies d.d. 18 december 2003 over het ontwerp uitvoeringsplan bagger- en ruimingsspecie (DOC 140/2003-2004) ;
- Advies d.d. 18 december 2003 over het milieujaarprogramma 2004 (DOC 141/2003-2004) ;
- Advies d.d. 18 december 2003 over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, ter bestrijding van verzuring, eutrofiëring en ozon op leefniveau, met bijlagen, ondertekend in Göteborg op 30 november 1999 (DOC 142/2003-2004) ;
- Briefadvies d.d. 18 december 2003 over de uitbreiding van het werkingsgebied van het Regionaal Landschap Meetjesland (DOC 143/2003-2004).

Deze mededelingen van de MINA-raad liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELINGEN VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV)

Indiening

De voorzitter : De volgende mededelingen van de SERV werden ingediend :

- Advies d.d. 20 november 2003 over het decreet houdende het stimuleren van microfinanciering in landen in het Zuiden door middel van waarborgverlening aan ontwikkelingsfondsen (DOC 126/2003-2004) ;
- Advies d.d. 20 november 2003 over het voorontwerp van decreet inzake convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking (DOC 127/2003-2004) ;
- Advies d.d. 3 december 2003 over het voorontwerp van besluit houdende de oprichting van een programma voor de bevordering van Technologie Transfer door Instellingen van Hoger Onderwijs (DOC 128/2003-2004) ;
- Advies d.d. 9 december 2003 over het voorontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (DOC 129/2003-2004) ;
- Advies d.d. 10 december 2003 over het accreditatieverdrag met Nederland (DOC 130/2003-2004) ;
- Advies d.d. 10 december 2003 over het positieve-actieplan 2004 tot bevordering van gelijke kansen en evenredige vertegenwoordiging van mannen – vrouwen, allochtonen en personen met een handicap in de Vlaamse overheidsadministratie (DOC 131/2003-2004) ;
- Advies d.d. 10 december 2003 over het voorontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs" (AGION) (DOC 132/2003-2004) ;
- Advies d.d. 10 december 2003 over het Mobiliteitsplan Vlaanderen : beleidsvoornemens (DOC 133/2003-2004) ;

- Advies d.d. 10 december 2003 over het voortgangsrapport 2003 Vlaams klimaatsbeleidsplan (DOC 134/2003-2004) ;
- Advies d.d. 10 december 2003 over het Ontwerp Milieujaarprogramma 2004 (DOC 135/2003-2004) ;
- Agenda 2007 : Aanbeveling over de betrokkenheid van de ruimtevragende beleidssectoren bij het tot stand komen van ruimtelijke visies, doelstellingen en plannen en de realisatie daarvan (DOC 136/2003-2004).

Deze mededelingen van de SERV liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELING VAN HET RAADGEVEND COMITÉ VOOR BIO-ETHIEK

Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek werd ingediend :

- Advies d.d. 13 oktober 2003 betreffende de menselijke stamcellen en het therapeutisch kloneren (DOC 124/2003-2004).

Deze mededeling van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

JAARVERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende jaarverslagen werden ingediend :

- Jaarverslag 2001-2002 van het Vlaams Zorgfonds (DOC 120/2003-2004) ;

Voorzitter

- Jaarrapport 2002 – Tewerkstelling van buitenlandse werknemers in het Vlaamse Gewest van de administratie Werkgelegenheid van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (DOC 125/2003-2004).

Deze jaarverslagen liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat) :

- Arrest nr. 158 van 10 december 2003 ;
- Arrest nr. 159 van 10 december 2003 ;
- Arrest nr. 160 van 10 december 2003 ;
- Arrest nr. 161 van 10 december 2003 ;
- Arrest nr. 162 van 10 december 2003.
- Arrest nr. 164 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 165 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 166 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 167 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 168 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 169 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 170 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 171 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 172 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 173 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 174 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 175 van 17 december 2003 ;
- Arrest nr. 176 van 17 december 2003.

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernie-

tiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat) :

- Rolnummers 2770 en 2832 (samen gevoegde zaken) ;
- Rolnummers 2812, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2823, 2824, 2827, 2828, 2829, 2831, 2833, 2834, 2837 en 2840 (samen gevoegde zaken) ;
- Rolnummer 2835 ;
- Rolnummer 2842 ;
- Rolnummer 2843 ;
- Rolnummer 2845 ;
- Rolnummer 2847 ;
- Rolnummer 2849 ;
- Rolnummer 2852.

ONTWERP VAN DECREET op de begraafplaatsen en de lijkbezorging
– 1864 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 10**VOORSTEL VAN DECREET van de heer Patrick Lachaert houdende wijziging van artikel 15bis van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging**
– 1365 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 3**Algemene bespreking**

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging en het voorstel van decreet van de heer Lachaert houdende wijziging van artikel 15bis van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Maght, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, graag breng ik u verslag uit van de behandeling in de commissie van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid van het ontwerp van decreet op de begraaf-

De Maght-Aelbrecht

plaatsen en de lijkbezorging, dat bij de bespreking werd gekoppeld aan het voorstel van decreet van de heer Lachaert houdende de wijziging van artikel 15bis van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

We hebben aan dit ontwerp en voorstel van decreet verschillende commissievergaderingen gewijd. Ik dank en feliciteer iedereen voor de serene en respectvolle wijze waarop over dit onderwerp en over alle bepalingen is gepraat en gediscussieerd. Ik dank ook degenen die het schriftelijk verslag hebben verzorgd, alle collega's, en de minister en zijn ambtenaren voor de toelichting.

De toelichting van de minister was zeer belangrijk, maar er was ook een hoorzitting met verschillende betrokkenen uit het veld, die ons verduidelijkingen en opmerkingen hebben gegeven, suggesties hebben gedaan, en onze vragen hebben beantwoord. Daarbij waren zeker de opmerkingen van de ambtenaren van belang, aangezien zij in hun steden en gemeenten dagelijks met deze problematiek te maken hebben.

De minister besprak de kernelementen van de federale wet die behouden blijven in het ontwerp van decreet. Vervolgens gaf hij weer welke wijzigingen er zijn inzake het beheer van de begraafplaatsen en crematoria, en inzake de lijkbezorging. Uiteraard lichtte hij ook toe wanneer dit alles in werking zou treden.

Vervolgens heeft de heer Lachaert het voorstel van decreet toegelicht. Die toelichting was kort, want hij heeft zijn voorstel ingetrokken en laten verwerken in het geheel.

Daarna hebben we de algemene bespreking aangevat. Ik heb reeds verteld dat die volledige bespreking op een heel serene manier verliep. Eerst kon elk van ons een algemene beschouwing geven en zijn appreciaties uiten. Het deed me genoegen dat alle fracties zich betrokken voelden bij de zaak en een positieve inbreng deden.

Een tweede punt van de algemene bespreking betrof de regeling van de publieke taken versus de privé-taken. Uiteraard levert iedereen belangrijk werk en heeft elke spreker tijdens de hoorzittingen zijn eigen belangen verdedigd. Wij hebben het goede voorbeeld gegeven door aan te tonen dat de materie deel uitmaakt van de bevoegdheid van de steden en gemeenten. Daartoe moeten de grote lijnen in dit kaderdecreet worden vastgelegd.

We hebben het uiteraard ook gehad over de bovengrondse begravingen, de opgravingen, het bijplaatsen van asurnen in bestaande graven, het onderhoud van monumentale graven en de lijkomhulsels. Over dit laatste punt werd uitgebreid gepraat. Voor sommigen onder ons was dit een geheel nieuw en ongewoon onderwerp, waardoor soms onwennig werd gereageerd. We bespraken ook de inplantingsplaatsen van crematoria. Ik geef toe dat daarover nog steeds verschillende meningen bestaan. Sommigen oordelen dat crematoria een geheel moeten blijven vormen met begraafplaatsen. We hebben inlichtingen ingewonnen en over de kwestie gepraat. Uiteindelijk werd de gemeentelijke autonomie gerespecteerd – en dat is erg belangrijk. Ook over het vervoer van lijken werd in alle sereniteit gepraat.

In het verslag worden de volgende punten uitgebreid toegelicht. Het eerste is de bestemming van de as van een gecremeerde overledene in combinatie met een wilsbeschikking. Dit onderdeel ligt heel gevoelig, want heeft te maken met de wensen van de nabestaanden en hun blijvende verbondenheid met de overledene. U kunt in het verslag lezen dat ook daarover verschillende meningen bestaan. Toch hebben we een bepaalde consensus bereikt.

De passage over de levenloos geboren kinderen is erg belangrijk. Spijtig genoeg hebben vele mensen te kampen met dit probleem. We hebben een heel belangrijke stap gezet om hen te helpen bij het verwerkingsproces.

Na de algemene bespreking, waarin nog een aantal andere aandachtspunten aan bod kwamen, gingen we over tot de artikelsgewijze bespreking. Een aantal amendementen werd goedgekeurd, een aantal andere niet. Ik verwijs terzake naar het verslag, want het is belangrijk om punt per punt na te kijken hoe de stemmingen zijn verlopen.

Daarna volgde de eindstemming. De commissie besliste om de aangenomen tekst ter stemming voor te leggen aan de plenaire vergadering. Na goedkeuring van het verslag werd nog een amendement ingediend. Dat zal hier nog worden besproken.

In de tekst van artikel 19 werd het woord 'opgeheven' vervangen door 'opgegeven'. De andere aanpassingen dienen de verstaanbaarheid van de tekst.

Ik zal het volledige verslag niet voorlezen omdat het voor iedereen een absolute must is om dat zelf punctueel door te nemen. Pas dan kunt u het ontwerp volledig begrijpen en appreciëren. Ik dank iedereen voor de goede samenwerking. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met ingang van 1 januari 2001 zijn de gewesten bevoegd voor de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Dit ontwerp van decreet geeft een nieuwe invulling aan deze toch wel zeer delicate aangelegenheid, namelijk het levenseinde.

CD&V heeft dit ontwerp met grote openheid benaderd. Het is immers onze overtuiging dat voor dergelijke materie, die mensen en families treft op zeer pijnlijke momenten, een regelgeving noodzakelijk is die op een zeer breed parlementair draagvlak kan steunen en die geen, of toch zo weinig mogelijk, ruimte laat voor onduidelijkheid en bijgevolg discussie.

Dit ontwerp bevat een aantal opvallende nieuwigheden. Ik zal ze hier niet alle opsommen, de verslaggever is vrij volledig geweest. Sommige elementen riepen aanvankelijk wel wat vragen op bij CD&V. Zo zal het gebruik van een doodskest niet langer verplicht zijn. In een cultuur als de onze, waar dit gebruik een vaste traditie is, komt dat in eerste instantie vreemd over.

Het ontwerp bepaalt dat de regering de nadere voorwaarden zal bepalen waaraan deze andere lijkomhulsels moeten voldoen. De minister heeft zich geëngageerd om daar via uitvoeringsbesluiten zo snel mogelijk duidelijkheid over te scheppen.

Eén aspect waar ik toch wat uitvoeriger wil bij stilstaan, is de 'vrije asbestemming'. Het oorspronkelijke artikel 24 van dit ontwerp van decreet bepaalde onder welke voorwaarden de as op een andere plaats dan een begraafplaats kon worden bewaard of uitgestrooid. Volgens de oorspronkelijke tekst zou dergelijke mogelijkheid alleen bestaan voor de ouders van minderjarige kinderen en wanneer de overledene dat zelf vooraf schriftelijk heeft bepaald.

We vonden in de commissie een brede consensus om hierin enige wijziging aan te brengen. Het amendement terzake zal deze namiddag ter stemming worden voorgelegd. Het bepaalt dat bij gebrek aan schriftelijke bepaling van de overledene, de as toch op een andere plaats dan de begraafplaats kan worden bewaard indien daarover een consensus is bij 'kernfamilie'. Daarmee bedoel ik de echtgenoot of diegene met wie de overledene een feitelijk gezin vormde en alle bloed- of aanverwanten van de eerste graad. Indien er geen consensus is, blijft het mogelijk een gedeelte van de as

mee te geven aan bloed- of aanverwanten in de eerste graad.

We hebben heel lang bij dit artikel stilgestaan. Er is veel overleg aan voorafgegaan. Met de aanpassingen die zijn gebeurd of die via amendering nog zullen gebeuren, zijn de problemen nog niet allemaal opgelost. De heer De Roo heeft bepaalde problemen meermaals opgeworpen. Er werd van bij het begin gezegd dat we een oplossing moesten bieden voor mensen die een consensus kunnen bereiken, en dat we moesten vermijden om problemen bij te creëren.

Een tweede aspect gaat over de opname in het ontwerp van decreet van de mogelijkheid om een levenloos geboren kind te begraven of te cremen. Hiermee wordt voortgebouwd op de resolutie die het Vlaams Parlement een aantal maanden geleden unaniem goedkeurde. Dat zal voor veel mensen die met een dergelijke pijnlijke situatie werden en worden geconfronteerd, een uiterst belangrijk element zijn.

Het voorliggende ontwerp van decreet is zeker een verbetering ten opzichte van de wet van 1971. Daarom zal CD&V dit ontwerp van decreet en de voorliggende amendementen goedkeuren. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging is een toonbeeld van hoe een ontwerp van decreet moet zijn. Het laat een grote openheid en vrijheid, en probeert tegemoet te komen aan de wensen van de mensen. De regels ervan hebben betrekking op veiligheid, orde en hygiëne. Mijnheer de minister, ik dank u dat u rekening hebt gehouden met het voorstel van resolutie dat we voor Nieuwjaar hadden ingediend, maar ook met het voorstel van decreet van de heer Lachaert, dat u op sommige plaatsen integraal hebt overgenomen.

U hebt ook de vrijheid gelaten aan het parlement om zelf amendementen in te dienen. Iedereen wordt ooit geconfronteerd met de dood van een geliefde en ook van onszelf. Iedereen heeft daarover zijn of haar eigen persoonlijke wensen en ideeën. Daarom was het heel moeilijk om dit in een ontwerp van decreet te gieten dat aan ieders wensen voldoet.

Guns

De VLD-fractie is ervan overtuigd dat u daarin bent geslaagd. We hebben kleine opmerkingen over bepaalde artikels, maar dat is normaal. Niettemin is dit een eerbaar compromis, dat op een zeer brede draagkracht kan rekenen. Dit ontwerp van decreet is voor de VLD op een aantal punten van groot belang. Zo is er de mogelijkheid om het al dan niet religieus karakter van welke aard ook van een plechtigheid vooraf te deponeren bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Dit komt letterlijk uit het voorstel van decreet van de heer Lachaert. Door dit vooraf vast te leggen, kunnen er geen misverstanden ontstaan over de aard van de plechtigheid die de overledene wenste. Misschien moet daar ook wat meer ruchtbaarheid aan worden gegeven. Er moet worden meegedeeld dat dit nu mogelijk is door vooraf een schriftelijke verklaring in te dienen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Vervolgens is er de mogelijkheid om in volle grond, grafkelders of bovengronds te begraven. Heel wat mensen vragen om bovengronds te worden begraven. Tot op vandaag was dit niet mogelijk. Bovengronds begraven impliceert de mogelijkheid van een mausoleum. Ook dit is vervat in het voorstel van decreet van de VLD. Het zullen echter de gemeenten zijn die beslissen wat op hun begraafplaats mogelijk is. Wanneer iets niet wordt toegelaten, is dat niet om religieuze redenen maar om technische redenen.

We willen ook de mogelijkheid bieden tot het begraven of cremen van een levenloos geboren kind. Wanneer de ouders het wensen, zullen ze het kind kunnen begraven of cremen zodat ze op een gepaste en waardige manier afscheid kunnen nemen.

In het voorstel van decreet staat dat de opruiming van oude grafzerken een jaar op voorhand moet worden bekendgemaakt bij het graf. Vandaag worden nabestaanden regelmatig geconfronteerd met het plots verdwijnen van een graf. In sommige gevallen zijn de nabestaanden verhuisd en komt de brief te laat.

Tot slot wil ik het nog even hebben over de vrijgave van de menselijke assen. Daarover is heel wat gediscussieerd. Door de inspanningen van mevrouw Leduc in de Senaat was het al mogelijk om de urne mee te nemen indien de overledene dit vooraf schriftelijk had meegedeeld of bekendgemaakt. Wij zijn hierin nog verder gegaan. Indien er vooraf geen schriftelijke kennisgeving is, kan men

een klein deel van de assen mee naar huis nemen, of de volledige urne op voorwaarde dat de nabestaanden daarmee instemmen. We hebben dus geopteerd voor het compromisvoorstel omdat iedereen zijn eigen inzichten heeft. Wanneer echter een van de partijen het daar niet mee eens is omdat hij dan niet altijd bij de urne kan of geen afscheid kan nemen of rouwen op een bepaalde plaats omdat de urne niet op een kerkhof staat, dan zal de urne op het kerkhof blijven. Wanneer alle partijen – de naaste familie, de partner, de kinderen en de ouders – akkoord gaan, kunnen de assen integraal worden meegenomen. Dit lijkt me een grote vooruitgang ten opzichte van de oude wetgeving. Ik dank de minister en de collega's dat ze ons hierin zijn gevolgd.

Dit voorstel van decreet heeft controverses uitgelokt bij heel wat actoren op het terrein. Zo was er het hardnekkige misverstand dat niet alleen de verbrandingsactiviteiten maar ook alle nevenactiviteiten zouden behoren tot het monopolie van de gemeentelijke of intergemeentelijke samenwerking. In de tekst staat daar niets over. Het verbranden op zich wordt wel vermeld, maar dat is niet nieuw. In de oude federale wet stond al vermeld dat de verbranding van het lijk door de gemeente moet gebeuren. Alle andere activiteiten, zoals de plechtigheid en de begraafing, kunnen elders gebeuren.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Ik deel uw mening. Voor de duidelijkheid is het misschien goed dat we expliciteren wat u zegt en volgens u ook impliciet in de tekst staat. We hebben een amendement ingediend om dat te doen. De sector vraagt om rechtszekerheid, en daar kunnen we toch niet tegen zijn.

De voorzitter : Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns : Dat is een mogelijkheid. In de tekst gaat het enkel over de verbranding, maar zoals u weet zijn de Handelingen en de andere stukken over de totstandkoming van een decreet ook van belang. Het is duidelijk dat men de crematie kan laten uitvoeren en de urne meenemen. De plechtigheid kan in een kerk of op een andere plaats gebeuren. Ik zie bijgevolg het nut van een expliciete vermelding niet in. Ik handhaaf mijn standpunt dat ik in de commissie al aan mevrouw De Lobel heb uiteengezet.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik vind het belangrijk dat de organisatie van de zogenaamde nevenactivitei-

Denys

ten in privé-handen kan worden gelegd. Ik vind niet dat dit decretaal moet worden verankerd, maar ik zou wel de garantie van de minister willen krijgen dat dit in de uitvoeringsbesluiten wordt vermeld.

De voorzitter : Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns : Ik deel uw mening : de privé-sector moet alle nevenactiviteiten kunnen organiseren.

De actoren hebben zwaar geageerd tegen de lijk-omhulsels. We hebben hun gezegd dat het niet de bedoeling is om een vlag of een bedlaken toe te staan. Ik vraag de minister dat hij hierover in de uitvoeringsbesluiten duidelijke regels vastlegt, die rekening houden met de vereisten van hygiëne, herkenbaarheid en handelbaarheid, en misbruiken onmogelijk maken.

De VLD zal de tekst goedkeuren, en erop toezien dat deze tekst ook in de praktijk zal worden gebracht. De minister kan daartoe rekenen op onze steun. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wens eerst en vooral onze verslaggever te bedanken voor haar omstandig verslag. Men zegt van zo'n soort politici al eens dat ze van de oude stempel zijn, maar ik apprecieer ze. Zij is een voorbeeld voor onze jongere parlementsleden. Ik stel steeds vaker vast dat onze jongeren nogal lui en gemakkelijk naar het schriftelijk verslag verwijzen zonder de essentie van het debat weer te geven. Dat is precies wat zij op een uitmuntende manier heeft gedaan. Ik dank haar daarvoor namens mijn fractie. (*Applaus*)

Men heeft mij gevraagd het debat over het ontwerp van decreet sereen te houden. Hoe kan men een debat serener beginnen dan met een mooi gedicht van Heinrich Heine 'Wo wird einst des Wandermüden' :

Wo wird einst des Wandermüden
letzte Ruhestätte sein ?
Unter Palmen in dem Süden ?
Unter Linden am den Rhein ?
Werd'ich wo in einer Wüste
Eingescharrt von fremder Hand ?
Oder ruh'ich an der Küste

Eines Meeres in dem Sand ?
Immerhin, mich wird umgeben
Gottes Himmel dort wie hier,
Und als Totenlampen schweben
Nachts die Sterne über mir.

Men kan zich over begraven worden poëtisch, maar ook cynisch uitlaten. Zo is er een Vlaams volkslied dat gewoon vaststelt dat er gras groeit op onze buik als we dood zijn. Een Duits studentenlied spreekt van 'Was mussten mir die Kreuslein wann ich gestorben bin ?'.

De mens is met het eindpunt in het leven bezig. Bepaalde culturen hebben van hun begrafenis een levenstaak gemaakt, zoals sommige hoge kasten in de oude Egyptische of Indiaanse beschavingen. De antropologen leren ons dat een mens pas echt mens is geworden, toen hij zijn soortgenoten ging begraven. Dieren doen dat niet of houden er geen rituelen op na. Dat onderscheidt de mens van het dier. Het afscheidsritueel bij de dood van soortgenoten onderscheidt hen net, want het duidt erop dat men is gaan nadenken over leven en dood.

Begraven is dus een belangrijk wezenlijk element van onze cultuur. De wetgever is dan ook regelgevend opgetreden. Er zijn redenen van openbare orde, volksgezondheid en ruimtelijke ordening voor. In onze moderne westerse samenlevingen is dat achtereenvolgens gebeurd door het keizerlijk decreet van 23 prairial van het jaar XII, de wet van 20 juli 1971 en het nu voorliggende ontwerp van decreet.

Ik zal eerst de positieve elementen van dit decreet onderstrepen. Wij zijn altijd een constructieve oppositie geweest en trachten altijd het goede te onderkennen. Vooreerst is er artikel 15, dat de wilsbeschikking van de aflijvige extra in de verf zet en rekening houdt met de wilsbeschikking van iemand die een bepaalde levensovertuiging heeft en wenst dat die na zijn dood wordt gerespecteerd. Wij komen allemaal uit Vlaams-nationale middens, en het is pijnlijk vast te stellen dat overtuigde flaminganten niet konden worden begraven op de manier waarop zij dat graag wilden – geen leeuwenvlag op de kist of het Onze-Lieve-Vrouw-van-Vlaanderenlied in de kerk. Heel wat vrijzinnigen zijn ook in de kerk begraven omdat de familie het zo wenste, en omgekeerd zijn heel wat gelovigen zonder pastoor begraven omdat de familie het passender vond. Op dit vlak betekent artikel 15 een verbetering.

Het feit dat mensen voortaan bovengronds kunnen worden begraven, lijkt me een positieve vernieuwing. Hetzelfde geldt voor het compromis dat met

Penris

betrekking tot de asbestemming is uitgewerkt. Mijn fractie zal dit compromis mee goedkeuren. De minister heeft tevens een serene en passende oplossing gevonden voor de problematiek van de levenloos geboren kinderen. Ook deze oplossing draagt onze goedkeuring weg.

Helaas heeft mijn fractie in dit dossier eveneens een aantal negatieve elementen waargenomen. Eerst en vooral betreuren we de haast waarmee we dit ontwerp van decreet hebben moeten behandelen.

In volle begrotingsperiode, een periode tijdens welke onze commissie geen vaste vergaderdag had, heeft de minister ons gevraagd om dit ontwerp van decreet bij hoogdringendheid te behandelen.

Het maatschappelijk debat was op dat ogenblik evenwel nog niet volledig gevoerd. De sector heeft nog steeds opmerkingen. Bovendien hebben de meerderheidspartijen en CD&V tot gisteren over de problematiek van de asbestemming gepalaverd. Deze elementen tonen aan dat het maatschappelijk debat eigenlijk nog niet is afgerond en dat wat meer tijd ons in staat zou stellen om dit ontwerp van decreet op een serenere manier te behandelen.

De voorzitter : Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns : Mijnheer de voorzitter, ik vind het spijtig dat de heer Penris beweert dat de besprekingen overhaast zijn gevoerd. We hebben hier nochtans lang over gepraat. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen dit beseft.

Eerst hebben we het voorstel van decreet van de heer Lachaert besproken. Vervolgens hebben we een voorstel van resolutie behandeld. Tijdens die besprekingen hebben we reeds kennis kunnen nemen van de teksten van de minister. Op basis van zijn ontwerp van decreet hebben we een aantal bijkomende elementen besproken.

Ik ben het niet eens met de opmerking dat dit ontwerp van decreet overhaast en zonder voldoende overleg is behandeld. Ik vraag me af op welke vlakken we volgens de heer Penris te snel zijn gegaan.

De heer Jan Penris : Ik denk bijvoorbeeld aan de discussie over de asbestemming.

Mevrouw Dominique Guns : Dit ontwerp van decreet is duidelijker en beter dan de huidige wetgeving. Het is nooit onze bedoeling geweest om tot

de volgende legislatuur te wachten. Ik ben niet van mening dat we te snel zijn gegaan.

De voorzitter : Mevrouw De Maght, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, verslaggever : Mijnheer de voorzitter, ik wil er even op wijzen dat het niet zo evident is dat een minister ingaat op de vraag van een commissie om een stemming over een ontwerp van decreet te verdagen.

Tijdens de commissiebesprekingen hebben we besloten dat een aantal punten nog wat moesten worden onderzocht en eventueel zelfs worden aangepast. Ik ben blij dat de minister zich hiermee akkoord heeft verklaard. Op die manier heeft hij de Vlaamse volksvertegenwoordigers duidelijk gemaakt dat een minister het Vlaams Parlement niet zonder meer zijn wil kan opleggen en niet kan beslissen op welke dag een bepaalde stemming moet plaatsvinden.

Op een bepaald ogenblik heeft de commissie besloten dat de stemming die dag niet kon plaatsvinden omdat een aantal zaken nader moesten worden onderzocht. Concreet ging het om een aantal details in het ontwerp van decreet die verstrekkende gevolgen voor de mensen konden hebben. De minister heeft zich hiermee akkoord verklaard. Hij heeft niet geëist dat de stemming over het ontwerp van decreet voor nieuwjaar moest plaatsvinden. De commissieleden wilden geenszins nog voor nieuwjaar stemmen. Ze wilden eerst de tijd nemen om een aantal zaken nog eens te bespreken.

Soms is het beter een stemming te verdagen en later een magnifieke consensus te bereiken. We zijn de vertegenwoordigers van de bevolking. Indien we onze verantwoordelijkheid willen opnemen, moeten we een stemming soms een maand of veertien dagen verdagen. Indien dit betekent dat we ons nadien in eer en geweten achter een bepaald voorstel of ontwerp kunnen scharen, ben ik tevreden. Met betrekking tot ontwerpen van decreet gebeurt dit niet vaak.

De heer Jan Penris : Mevrouw De Maght, u bevestigt wat ik zeg. Uw reactie verbaast me een beetje, want we moeten er toch vanuit gaan dat het parlement de meester is van de agenda, en niet de regering. Wat dat betreft, zitten we op dezelfde golfte.

Mijn tweede punt van kritiek ligt iets moeilijker. Ik heb de indruk dat een aantal elementen in het ont-

Penris

werp van decreet een aantasting zijn van het principe van de laïciteit van onze begraafplaatsen.

Het keizerlijke decreet van 23 prairial van het jaar XII bepaalde destijds dat aanhangers van de verschillende geloofsgemeenschappen op een kerkhof gescheiden begraven werden. Dit principe werd door de vroege Belgische liberale regeringen bevestigd en bestreden.

In 1857 heeft de toenmalige regering-Frère-Orban inspanningen geleverd om de begraafplaatsen volledig te laïciseren, om het onderscheid tussen gelovigen en niet-gelovigen, of tussen gelovigen van verschillende obediënties ongedaan te maken.

Op het kerkhof is elke dode gelijk, ongeacht zijn levensbeschouwelijke afkomst. Dit principe werd niet snel aanvaard. Het duurde tot 1891 voor kardinaal Mercier toegaf dat de begraafplaats een laïce plaats is waar niet aan godsdienst wordt gedaan. In de grote steden waren er rellen en betogingen en in Antwerpen, Gent en Brussel werden burgerlijke lijkschouwen aangevallen door zogenaamde gelovigen van die tijd. Er ging heel wat actie vooraf aan de invoering van dit principe.

Ik heb de indruk dat we met dit ontwerp van decreet dat principe opnieuw op de helling zetten. In artikel 6 was aanvankelijk uitdrukkelijk voorzien dat bepaalde geloofsgemeenschappen op de begraafplaatsen aparte concessies kunnen krijgen. Daarmee zou tekstueel worden teruggekeerd naar de geest van het keizerlijk decreet van het jaar XII. Als vrije denkers mogen we dit niet toestaan. Dit gebeurt om een geloofsgemeenschap ter wille te zijn, niet de 'kadodders' deze keer, maar de islamieten. Zij vragen om eeuwige concessies te krijgen op de begraafplaatsen in Vlaanderen.

Daartegen is blijkbaar verzet ontstaan, want de meerderheid heeft de aanvankelijke tekst een beetje gecamoufleerd. In artikel 6, derde lid, is geen sprake meer van geloofsgemeenschappen. Gelukkig, want in een lekenstaat als de onze is daarvoor geen plaats meer.

Het staat er nog wel impliciet in. Als je goed leest, kunnen concessies nog worden aangevraagd door concessiehouders, die daartoe bij de gemeentelijke overheid hun wil te kennen geven. Als een vertegenwoordiger van een geloofsgemeenschap vraagt om een concessie te krijgen op een begraafplaats, kan de gemeente dit toestaan. Iedereen die aan die concessiehouder te kennen geeft om daar begraven

te worden, mag ook in die concessie begraven worden. Dit is een verdoken manier om voor bepaalde geloofsgemeenschappen opnieuw concessies in te voeren op onze begraafplaatsen.

De voorzitter : Mevrouw De Maght, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, verslaggever : Mijnheer Penris, als het hier over concessies gaat, gaat het over het systeem zoals het nu wordt toegepast. Een gemeente kan een reglement opstellen, waarin bepaald wordt onder welke vorm concessies kunnen worden bekomen.

Als in de tekst van het ontwerp van decreet niet staat dat het mogelijk is om concessies te bekomen, zouden de gemeenten niet de vrijheid krijgen die ze vandaag wel hebben. Dat is een bestending. Het is geen discussie over geloofsgemeenschappen. Het gaat om de gewone concessies die in de gemeentelijke reglementen moet worden vastgelegd. Vroeger waren er de eeuwigdurende concessies, maar daar is ruimte voor nodig. Het is goed dat het nog mogelijk is, maar het is de autonomie van de gemeente om de regels te bepalen. De band met de aard van het geloof is uit het decreet gehaald. Ik ben daar duidelijk over. Ik hoop dat de minister dat straks zal bevestigen.

De heer Jan Penris : Mevrouw De Maght, uw toelichting is niet mis te verstaan. Als er ooit betwistingen ontstaan, dan hoop ik dat de rechtbanken uw stuk uit de voorbereidende werken ter harte zullen nemen.

We hebben ook moeite met artikel 11 over het lijk-omhulsel. Mijnheer de minister, u zei in de commissie duidelijk dat dit artikel tegemoet wil komen aan de vragen van de islamitische en joodse geloofsgemeenschap. Deze laatste heeft echter in het verleden altijd pragmatische oplossingen gevonden zonder dat daar een decretaal initiatief voor nodig was. De bepaling over het lijk-omhulsel is enkel en alleen opgenomen om de islamitische geloofsgemeenschap ter wille te zijn.

De uitvaartsector zelf heeft daaromtrent een aantal bedenkingen geformuleerd en ik kan het zelf niet serener verwoorden. Ik citeer : 'Het gebruik van een lijk-omhulsel zal invloed hebben op de organisatie van een plechtigheid. Deze mogelijkheid is vermoedelijk in het decreet opgenomen om bepaalde geloofsovertuigingen gunstig te stemmen. Alleen zijn er grote culturele verschillen waarmee geen rekening is gehouden. In landen waar het lijk-omhulsel wordt gebruikt, wordt er hoofdzakelijk

Penris

begraven en dit binnen 24 uur na het overlijden. In Vlaanderen kan een begrafenis pas 24 uur na het overlijden, en pas na twee of drie dagen in het geval van een crematie. Gemiddeld verstrijken er bij ons vier of vijf dagen tussen het overlijden en de crematie of de begrafenis, een periode waarin de natuurlijke afbraak van het lichaam wordt ingezet. Dat wordt gekenmerkt door onder andere het verdwijnen van de rigor mortis of lijkstijfheid, het vrijkomen van lijkvocht en de ontbindingsgeur. Voor diegenen die direct betrokken zijn bij de begrafenis of crematie, zoals het personeel van de begrafenisondernemers, de grafmakers en de crematoriummedewerkers, is dit moeilijker te verdragen dan indien een lijkstaf wordt gebruikt.

Met een lijkstaf zijn de vormen van het stoffelijk overschot bovendien duidelijk zichtbaar. Er is nu een directe confrontatie met het lichaam, in eerste instantie door de medewerkers van een begrafenisondernemer en in tweede instantie door de grafmakers en de crematoriummedewerkers. Ze zullen nu een duidelijk afgelijnd lichaam met aarde moeten bedekken of invoeren voor crematie. Het is wat moeilijker om een pakketje te hanteren dat de vormen van een mens heeft dan een strakke kist. Misschien is een kist zonder deksel een aanvaardbaar compromis.

Tegelijk moet men zich ook afvragen hoe een plichtigheid met een lijkstaf zou verlopen in onze cultuur, met onze gewoonten en geplogenheden waar de dood nog een taboe is en de confrontatie met het dode lichaam liefst wordt vermeden. Het toezicht van de lijkstoeten valt tenslotte onder het gezag van de politie en de gemeentelijke overheden die ervoor moeten zorgen dat er geen wanorde heerst en dat er geen handelingen in strijd met de eerbied voor de doden worden verricht.

Ten slotte moet men ook rekening houden met de verschillen tussen het Vlaams Gewest en de andere gewesten. Non-discriminatie ontstaat alleen door eerbied voor elkaar en respect voor elkaars gewoonten te betuigen en niet door een aanpassing van de wet.' Dat zijn de woorden van de uitvaartsector. Daarom hernemen we ons amendement op artikel 11 hier in de plenaire vergadering, waarbij we vragen dat de verwijzing naar het lijkstaf in dat artikel wordt weggelaten.

We hebben reacties ontvangen van de uitvaartsector met betrekking tot de rol van de sector in het begrafenisgebeuren. Men gaat zeer ver in de kritiek. Mijnheer de minister, u hebt wellicht de e-mails

van het VEV ook ontvangen. Het VEV maakt zich zeer boos over het feit dat er in deze belangrijke economische materie geen advies is gevraagd aan de SERV, en het drukt zijn verbazing uit over het feit dat een regering, die pas een ondernemingsconferentie heeft afgesloten en beweert dit met succes te hebben gedaan, een zo belangrijke sector als de uitvaartsector voor het hoofd blijft stoten. Er is met name de betwisting over het crematoriumgebeuren in het artikel 2.

Mevrouw Guns geeft aan dat de interpretatie die impliciet in de tekst staat, de juiste is, met name dat er geen bedreiging is voor de sector. Wij vragen, in aansluiting met wat de sector vraagt, dat een en ander geëxpliciteerd zou worden zodat hierover geen debat zou kunnen ontstaan. We hebben in artikel 2 een derde lid voorgesteld, dat zeer duidelijk is en luidt als volgt : 'De activiteiten van het crematorium blijven beperkt tot de ontvangst van de lijken, de kortstondige bewaring om procestechnische redenen van lichamen en as, de eigenlijke verbranding en de overhandiging van de as. Andere activiteiten die verband houden met het begraven en/of cremieren, zijn geen publieke taken die behoren tot de taakstelling van een crematorium.' Deze taken kunnen worden overgelaten aan de sector zelf. Dit beoogt het decreet, maar vermeldt het niet uitdrukkelijk. Omwille van de rechtszekerheid en van de vragen die vanuit de sector blijven komen, stellen we voor de tekst uitdrukkelijker te maken.

De voorzitter : Mevrouw De Maght, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, verslaggever : Mijnheer de voorzitter, tijdens de besprekingen in de commissie werd over het eerste punt van de heer Penris, namelijk de problematiek van de lijkgewaden, alsook van zijn tweede punt uitdrukkelijk gezegd dat dit door uitvoeringsbesluiten zeer nadrukkelijk zal worden verduidelijkt. Er zijn nu al bepalingen die een crematorium moet volgen over het gebruik van hout en andere materialen.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer Penris, de vertegenwoordiger van het VEV is lid van één van de betrokken organisaties. Daarenboven moet u mij eens zeggen waarom er een rapport van de SERV zou moeten zijn. Aan de regeling met betrekking tot de bevoegdheid voor het oprichten van crematoria en begraafplaatsen wijzigt er immers niets.

De heer Jan Penris : Ik ben verre van de verdediger van het VEV, dat is sterk genoeg om zichzelf te verdedigen. Ik vermoed dat het VEV uitgaat van de redenering dat de uitvaartsector een belangrijke sector is die door dit decreet in zijn activiteiten misschien zou kunnen worden bedreigd. Als zo'n belangrijke economische sector onder vuur komt te liggen, lijkt een voorafgaand overleg binnen het daartoe bevoegde orgaan, namelijk de SERV, waar alle sociale partners bij betrokken zijn, misschien aangewezen. In dat opzicht kan ik de redenering van het VEV begrijpen, maar ik ben niet de verdediger van het VEV. Het VEV zal zichzelf wel verdedigen. Mijnheer Vandenbossche, wees er van overtuigd dat ze u na de goedkeuring van dit decreet zullen blijven bestoken met e-mails.

De voorzitter : Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns : Mijnheer Penris, er is een reden waarom we niet ingaan op uw voorstel. Er is de ontvangst, de verbranding en de overhandiging. Volgens u moet het overige aan de sector worden overgelaten. We steunen dit niet : we vinden immers dat als de nabestaanden zelf, zonder inbreng van de begrafenisondernemer, mogen beslissen waar ze de koffietafel en de ceremonie kunnen houden, ze ook hierover moeten kunnen beslissen. Daarom hebben we dit niet willen opnemen in het ontwerp van decreet. Daar doelde ik op toen ik het had over de openheid van dit ontwerp.

De nabestaanden hebben inderdaad deels de sector van de begrafenissector nodig, maar niet volledig. Ze kunnen bij de begrafenisondernemer de lijkstaf kiezen, maar kunnen nadien zelf kiezen waar ze de crematie, de ceremonie en de koffietafel willen houden. We willen die mogelijkheid houden, en daarom steunen we dit niet. Anderzijds is de sector heel belangrijk voor die mensen die dit niet zelf willen of kunnen doen, maar we willen dit zeker niet verplichten.

De heer Jan Penris : Mevrouw Guns, eerlijk gezegd begreep ik u daarnet beter. Ik had de indruk dat u, toen u hier op het spreekgestoelte stond en antwoordde op mijn interventie, duidelijker was en duidelijker in de richting ging die de minister uitgaat. Nu bent u enigszins van het rechte pad aan het afdwalen.

Het is onze bedoeling, en waarschijnlijk ook de bedoeling van ons allen, om duidelijk te maken wat al dan niet de taak van een crematorium is. Wat niet de taak is van het crematorium, kan de taak zijn van de vrije markt. Dat wil ik expliciteren. Als u dit niet wilt, dan is dat uw verantwoordelijkheid. Wij

leggen terzake een amendement voor, dat u al dan niet kunt steunen. (*Applaus bij het Vlaams Blok*)

De heer André Denys : Mijnheer Penris, mevrouw Guns zei dat dit kan gebeuren door de vrije markt. Het moet echter niet. Men zal zelf kunnen kiezen. Uw amendement stelt echter dat dit moet behoren tot de vrije sector. Ik volg mevrouw Guns terzake : beide mogelijkheden moeten kunnen bestaan.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, op de eerste plaats dank ik mevrouw De Maght voor haar verslag.

Dit ontwerp respecteert drie grote pijlers. Dat is meteen de reden waarom mijn fractie het ontwerp zal goedkeuren. Sinds 1 januari 2002 is Vlaanderen bevoegd voor deze materie. In dit ontwerp is er sprake van een Vlaamse logica terzake. Er is immers een verschil in funeraire cultuur tussen de gewesten. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de opdrachten van de gemeenten. In Wallonië worden die op een heel andere wijze geregeld. Ik zou zelfs gewagen van de oude wijze.

Aan de wet inzake de begraafplaatsen van 1971, en de wijzigingen die hier aan werden aangebracht in 1998 en 2000, liggen drie principes ten grondslag. Dit ontwerp van decreet gaat voort op die weg. De betogen van de diverse sprekers illustreren dit. Een principe is de eerbied voor de overledene. Een ander is de eerbied voor de nabestaanden. Alleen al dat principe is vertaald in diverse artikelen van het ontwerp. Er werd daarnet al verwezen naar de vrije wilsbeschikking van de overledene. Dat is belangrijk voor een aantal aspecten van dit ontwerp. Er is ook de beslissingsbevoegdheid van de nabestaanden.

Over de asbestemming is er nu een eerbaar compromis. Daar is trouwens niet over gegalaverd, maar over gepraat, al is dat een detail.

De heer Penris voerde hier maar wat ten tonele. Ik herinner me goed de wijze waarop de vertegenwoordigers van de uitvaartsector hun kritiek op het decreet tijdens de hoorzitting hebben verwoord. Die kritiek was natuurlijk te verwachten, want het gaat om commerciële ondernemingen. Bovendien is er een echte internationalisering aan de gang, ook in Vlaanderen. Dit gaat dus over commercie en niets anders dan commercie.

Vandenbossche

Het belangrijkste daarbij is dat de nabestaanden vrij kunnen beslissen wat ze willen, en dat niet de sector moet opleggen wat er in de toekomst op het vlak van lijkbezorging moet gebeuren. Daarbij is het juist van groot belang dat het om een commerciële sector gaat, die bovendien steeds meer internationaal is georganiseerd, zodat het in veel gevallen niets meer te maken heeft met een Vlaamse uitvaartsector.

Een ander belangrijk principe is de afbakening van de verantwoordelijkheid. Wie is waarvoor bevoegd? Wat is de taak van de publieke overheid, en wat die van de privé-ondernemingen? De taak van de publieke overheid is, in hoofdte van de gemeente of in een intergemeentelijke samenwerking, in te staan voor de begraafplaatsen en de crematie.

De taak van de privé-sector ligt daarbuiten. Wat ze dan juist inhoudt, kan duidelijk worden in het uitvoeringsbesluit, maar wie het decreet leest, weet ook wel wat de taken zijn en welke bevoegdheden aan de publieke overheid zijn toebedeeld.

Er verandert trouwens niets aan de bestaande situatie. Er is in het federaal parlement lang gediscussieerd over wie bevoegd zou zijn om crematoria op te richten. Toen is gekozen voor intergemeentelijke samenwerking. We doen met dit decreet dan ook niets anders dan een bestaande situatie bevestigen. Trouwens volgens de meeste leden werkt dat systeem tot ieders voldoening, wat we ook tijdens de hoorzitting hebben kunnen vernemen.

Het derde belangrijke principe op grond waarvan we dit decreet zullen goedkeuren, is de gemeentelijke autonomie. Veel van de opgeworpen problemen, die onder andere te maken hebben met de interpretatie van het decreet, zijn het gevolg van het feit dat in het decreet veel autonomie wordt toegekend aan de plaatselijke besturen om te oordelen over het reglement. In het decreet is ervoor gekozen de autonomie te verdedigen.

Die drie principes vatten het hele decreet zowat samen. Aan de bepalingen zijn door middel van amendementen nog wijzigingen aangebracht, mijns inziens ten goede.

Er ligt nog een amendement ter tafel over de vrije asbestemming. Dat is ook al zo'n moeilijk probleem waar het federaal parlement zeer lang over heeft gepraat. Ook dit amendement draagt onze goedkeuring weg. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zou graag nog even ingaan op de standpunten die de heer Vandenbossche heeft verwoord. Het is een heel delicate materie. We hebben er dan ook ernstig over gediscussieerd, ook over het fameuze amendement op artikel 24.

Toch wil ik erop wijzen dat het niet eenvoudig zal zijn, zelfs niet als een zekere autonomie aan de gemeenten wordt gegeven. In 1998 kwam een federale wet tot stand die de vrije asbestemming bepaalde. Die wet werd in de media uitgebreid toegelicht. Achteraf bleek dat het gebruik toch niet zo vrij was. De as zomaar meenemen naar huis, kon niet, want er diende aan een aantal voorwaarden te worden voldaan.

Onmiddellijk doken praktische problemen op. Vele reacties bewijzen nochtans dat de vrije asbestemming door de publieke opinie werd aanvaard. De gemeentebesturen en de crematoria werden dan ook geconfronteerd met schrijnende toestanden.

Een eerste reeks problemen hield verband met de niet-terugwerkende kracht van de nieuwe regeling. De as die in een columbarium was bijgezet, kon niet worden meegenomen naar huis. Het nieuwe ontwerp van decreet voorziet evenmin in terugwerkende kracht.

Ook de voorwaarde dat de overledene een schriftelijke verklaring moet hebben afgelegd, leidt tot problemen. Dat is zeker het geval bij het overlijden van jonge mensen, bijvoorbeeld in een ongeval, die op voorhand niets op papier hebben gezet. De mensen begrijpen niet waarom iemand die nooit bij zijn dood heeft stilgestaan, iets op papier had moeten zetten.

Ouders kunnen in elk geval de as van hun overleden minderjarige kinderen meenemen. In de praktijk wordt heel veel gebruik gemaakt van die mogelijkheid. Een uiterst delicaat probleem duikt op als een vader of moeder samen met het kind overlijdt, bijvoorbeeld in een ongeval. De nabestaande kan dan enkel de as van het kind meenemen, niet van de partner – tenzij die op voorband een schriftelijke verklaring heeft opgesteld.

Het gevolg van dit alles is dat net als voorheen naar creatieve oplossingen zal worden gezocht om de as toch mee te nemen naar huis. De gemeentebesturen zullen daartoe moeten worden gewapend. Heel wat praktische problemen blijven immers be-

De Roo

staan. Zo bepaalt het ontwerp van decreet dat as wel mag worden getransporteerd naar het buitenland. Dat kan zonder verdere voorwaarden en bovendien is het niet mogelijk om te controleren of het transport ook effectief plaatsvond. Uit de praktijk is ook gebleken dat nabestaanden soms achteraf toch nog met een schriftelijke verklaring op de propfen komen.

Ik vrees dat de problemen niet zullen worden opgelost met het amendement op artikel 24. Ik zal niet proberen om een ander amendement in te dienen, want ik heb evenmin een pasklare oplossing. Mensen die dagelijks met de problemen worden geconfronteerd, vertellen dat ze leiden tot enorme discussies binnen families. Het amendement bepaalt dat een schriftelijke verklaring nodig is van alle familieleden in de eerste lijn. Met andere woorden : als één familielid niet akkoord gaat, komt er geen schriftelijke verklaring, met alle discussies van dien.

Er is nog een delicatesse situatie mogelijk. Stel dat een koppel een ongeval heeft. Eén partner overlijdt, de andere belandt in een coma. De overledene wordt gecremeerd, en er was geen schriftelijke verklaring vooraf. De overblijvende echtgenoot kan zijn wilsuitdrukking niet bekend maken aangezien die in een coma verkeert. Wat moet er dan gebeuren ?

Volgens mij is er een oplossing mogelijk. Laat de gene die voor de lijkbezorging instaat en alles regelt, dat is meestal de naaste verwante, de hoofdverantwoordelijkheid dragen. Ik ben niet gelukkig met dit amendement. Ik denk niet dat dit de oplossing is. Ik vrees dat dit in de praktijk meer en grotere problemen zal meebrengen.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer De Roo, het basisprincipe voor de asbestemming is de wilsbeschikking van de overledene. We hebben daar met dit amendement aan toegevoegd : de consensus van de erfgenamen. Als die consensus er niet is, gaat de as naar de begraafplaats. Op die manier wordt iedereen gerespecteerd. Zelfs in dat geval kan een eerstelijnsfamilielid nog altijd een symbolisch deeltje van de as meenemen. Ik zie niet in waar de problemen zouden ontstaan. In de oorspronkelijke tekst waren er slechts twee mogelijkheden. Wij voegen daar een derde aan toe. De praktijk zal moeten uitwijzen of dat werkt, maar ik voorzie geen extra moeilijkheden. Als we slechts één persoon laten beslissen, zoals u voorstelt, verwacht ik veel meer discussies en onenigheid onder

de erfgenamen. (*Opmerkingen van minister Paul Van Grembergen*)

De heer Johan De Roo : In sommige praktijkgevalen moeten we een voorrang durven bepalen.

Minister Paul Van Grembergen : Ik weet waarop u doelt met uw voorbeeld. Ik zal de kroon niet ontbloten, maar het is een ongelooflijk pijnlijke situatie. Ik blijf erbij : dit amendement is de beste oplossing in dergelijke situaties. Aan wie behoort de dode toe, als hij vooraf niet te kennen heeft gegeven waar of bij wie hij in vrede wil rusten ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, doordat de begraafplaatsen en de lijkbezorging door de Lambermontakkoorden een gewestelijke bevoegdheid zijn geworden, wordt elke Vlaming betrokken partij bij dit ontwerp van decreet. Dood, overlijden, begrafenis en crematie laten mensen stilstaan bij de essentie van ons bestaan. Respect, ingetogenheid en de waardige mogelijkheid om verdriet te verwerken zijn belangrijke stapstenen in een rouwproces. Over dood en overlijden is in de loop der eeuwen een funeraire cultuur ontstaan. De eigenheid van elke vorm van cultuur is tweërlei : diepgeworteld in traditie, maar ook onderhevig aan nieuwe inzichten en een ander aanvoelen der dingen.

Dood en overlijden geven soms ook, jammer genoeg maar onvermijdelijk, aanleiding tot bitterheid of dispuuten tussen de nabestaanden. Geen enkele wetgeving, hoe uitgewerkt ook, zal in staat zijn om die dispuuten te laten ophouden. We hebben daarover in de commissie en ook informeel heel sereen van gedachten gewisseld. Het beroert de gemoeden.

In de discussies was iedereen het erover eens dat het de betrachting van de politici moet zijn om een rechtvaardige en redelijke regelgeving tot stand te brengen. Door amenderingen is getracht om de goede teksten van de Vlaamse regering nog te verfijnen, mede door rekening te houden met de resultaten van de hoorzitting van november 2003, waar vertegenwoordigers van de ambtenaren van de burgerlijke stand, van de begrafenisondernemers en de publieke crematoria, hun invalshoeken en zienswijzen hebben toegelicht.

We wilden de bestaande wetgeving aanpassen aan de gewijzigde inzichten en een opening laten voor eventuele toekomstige manieren van lijkbezorging.

De Cock

De wet zoals die vandaag van kracht is, regelt voor al twee zaken : de oprichting en het beheer van begraafplaatsen en crematoria, inclusief de concessies en de bepalingen over lijkbezorging. Het voorliggende ontwerp van decreet behoudt juridisch-technisch de structuur van die wet. Het bevat een hoofdstuk over begraafplaatsen en crematoria, een hoofdstuk over lijkbezorging en een kort addendum met slotbepalingen.

Inhoudelijk blijven drie elementen uit de bestaande wet behouden. Ten eerste is er de principiële wens tot eerbied voor de overledene en de nabestaanden. Ten tweede is er de grote mate van gemeentelijke autonomie in die beleidssector. In het kader van de subsidiariteit is de gemeente het best geplaatst om de inrichting van begraafplaatsen of het toekennen van concessies te regelen. Het ontwerp van decreet betuigt een groot respect voor gemeentelijke autonomie en lokale beleidskeuzes. De pendant hiervan is dat regelingen over begraafplaatsen kunnen verschillen van gemeente tot gemeente. Dat is de terechte prijs voor lokale autonomie.

Een derde uitgangspunt dat wordt behouden, is de precieze afbakening van de verantwoordelijkheid van de lokale overheid en de privé-sector. Het Vlaams Parlement heeft in 2001 het nieuwe decreet op de intergemeentelijke samenwerking, waaronder de crematoria vallen, gestemd. Enkel gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen begraafplaatsen en crematoria oprichten en beheren. Er is geen enkele discussie op dat vlak voor begraafplaatsen, terwijl sommigen blijkbaar wel moeite hebben voor datzelfde principe met betrekking tot de crematoria. De publieke overheid moet de crematoria beheren. Dit biedt de grootst mogelijke garantie op sereniteit.

Ook de Hoge Raad voor Binnenlandse Aangelegenheden bevestigt dit principiële uitgangspunt. Het publieke beheer van crematoria, zo stelt de memorie van toelichting bij het ontwerp, behelst naast de eigenlijke crematie en de ruimte waar het lijk wordt verbrand, zaken die hier onmiddellijk bij aansluiten, zoals de ontvangst van het lijk, het beschikbaar stellen van een wachtkamer voor de nabestaanden en van een lokaal voor de overhandiging van de as, het beheer van de ruimte voor een plechtigheid, waarbij afspraken met derden mogelijk zijn voor wat betreft de eigenlijke plechtigheid. Let wel : de plechtigheid betreft een mogelijkheid, geen verplichting. Alle mogelijke levensbeschouwingen kunnen van deze ruimte gebruik maken.

Nabestaanden moeten zelf de uitvaart kunnen organiseren op de manier die zij wensen. Hiervoor kunnen ze een beroep doen op de diensten van een begrafenisondernemer. De publieke verantwoordelijkheid in dit domein behelst de serene behandeling van de crematie. De beherende gemeente of het intergemeentelijk samenwerkingsverband kan bijvoorbeeld, op de fysieke plaats van het crematorium, nog in een andere ruimte voorzien. Dat is echter niet verplicht. De nabestaanden behouden hier uiteraard de volledige vrijheid van handelen.

Ondanks het feit dat heel wat behouden bleef, zijn toch nog een aantal zaken belangrijk. Zo wordt de minimumtermijn voor de concessie van een graf of urne van 5 op 10 jaar gebracht. 5 jaar na het overlijden was wel bijzonder vroeg om een graf of urne te ruimen. Bij een aantal mensen is het rouwproces nog niet volledig gedaan. Sommigen waarschuwen wel dat deze verlenging van de termijn aanleiding zou kunnen geven tot plaatsgebrek op bepaalde begraafplaatsen. Ik wil de vrees voor ruimtegebrek toch nuanceren. Crematies komen immers steeds veelvuldiger voor.

Daarnaast is in het ontwerp van decreet de procedure van verwittiging van de nabestaanden bij het ruimen van een graf zonder concessie of bij het aflopen van een grafconcessie eenvormig gemaakt. Er werd gestreefd naar een hanteerbare procedure die de nabestaanden in elk geval de kans biedt tot kennisneming van de intenties van de lokale overheid. Bij graven zonder concessie wil de nieuwe procedure dat gedurende minstens 1 jaar zowel aan de ingang van de begraafplaats als aan het graf of groep van graven zelf een aanplakking van de geplande verwijdering staat. Op die wijze is steeds een Allerheiligendag in die periode inbegrepen. Dat is de periode bij uitstek voor mensen om het kerkhof te bezoeken.

Inzake het beheer en de ruimtelijke inrichting van de begraafplaats en het eventuele verlenen van concessies blijft de lokale overheid, zoals vandaag, de verantwoordelijke instantie. De lokale overheid bepaalt ook de modaliteiten van de concessies.

Andere wijzigingen inzake het beheer van een begraafplaats die zijn opgenomen in het ontwerp zijn het expliciet inschrijven van de kosteloosheid van een begraafplaats en een plaats in een columbarium voor de inwoners van de gemeente, en het niet langer voorzien in een procedure die de ontruiming van een globale begraafplaats mogelijk maakt zonder beslissing van de gemeenteraad. Nieuwe privé-begraafplaatsen zijn en blijven verboden. De weinige bestaande particuliere begraaf-

De Cock

plaatsen kunnen behouden blijven. De gemeente wordt ook verplicht tot het opstellen van een lijst van graven met lokaal historisch belang.

Inzake lijkbezorging werden een aantal nieuwe elementen ingebracht. Iedere persoon heeft vandaag de mogelijkheid om tijdens zijn of haar leven de wijze van lijkbezorging – begraaving of crematie – zelf te bepalen, met name bij de notaris of bij de burgerlijke stand. Door het ontwerp van decreet kan iedereen naast de wijze van lijkbezorging ook bij leven bepalen volgens welke eredienst of ritueel zijn of haar uitvaart moet gebeuren en wat er met het as moet gebeuren.

Levenloos geboren kinderen kunnen vanaf een zwangerschap van 12 weken, op verzoek van de ouders, begraven of gecremeerd worden. Hier ligt vooral de bekommernis ten grondslag om ouders te helpen hun verdriet te verwerken. Als een begrafenis of crematie hiertoe kan bijdragen, moet dit kunnen.

Het in de huidige wet opgenomen gemeentelijk monopolie op lijkenvervoer wordt afgeschaft. Het blijft een bekommernis dat het vervoer van lijken op een serene en aanvaardbare manier gebeurt. Het gebruik van een doodskist bij een begrafenis is niet langer verplicht. Een ander lijkomhulsel kan ook, voor zover de hygiëne tijdens het vervoer van het lijk en de ecologische afbreekbaarheid van het omhulsel gegarandeerd zijn.

Vandaag is het begraven in een kuil de regel. Grafkelders worden in sommige gemeenten niet toegestaan. Bovengronds begraven wordt nu ook mogelijk. In sommige streken, bijvoorbeeld streken met een natte ondergrond, is dat zelfs noodzakelijk. Het ontwerp van decreet voorziet in deze vormen van begraven maar stelt wel duidelijk dat wanneer eigen inwoners begraven willen worden in een grafkelder of in een bovengronds graf, de meerkosten hiervan kunnen worden verhaald op de nabestaanden. Dit is een uitzondering op het principe van de kosteloosheid van de begraafplaats voor de eigen inwoners.

De asbestemming na een crematie is een emotioneel geladen onderwerp. Het ontwerp van decreet voorziet als nieuw element dat, wanneer er geen geschreven wilsbeschikking bestaat van de overledene over de plaats van bewaring van de urne, enkel de echtgenoten en de aanverwanten in de eerste graad, een symbolisch gedeelte van de as op eenvoudig verzoek mogen meenemen. Een amen-

dement dat echter nu nog aan de plenaire vergadering wordt voorgelegd, bepaalt dat de nabestaanden in de eerste graad in consensus de asbestemming kunnen bepalen wanneer er geen wilsbeschikking is. Indien er geen consensus is, dan bepaalt de decreetgever dat de plaats om de as te bewaren, de gemeentelijke begraafplaats wordt. Op die manier wordt het minst geraakt aan de rechten op een rouwproces voor alle nabestaanden.

We hebben niet gekozen voor de zogenaamde vrije asbestemming. Naast de pleidooien van nabestaanden voor vrije asbestemming zijn er de pleidooien tegen of de pleidooien van andere nabestaanden die niet wensen dat iemand van de familie de asurne meeneemt. Twisten tussen nabestaanden in deze materie, welke oplossing men ook voorstelt, zullen nooit vermeden kunnen worden.

Ik sluit me aan bij de heer De Roo wanneer hij zegt dat informatie vanuit de overheid over de mogelijkheid tot wilsbeschikking moet worden geactiveerd. In elke lokaal gemeentelijk blad moet verschijnen dat mensen via een eenvoudige verklaring bij de burgerlijke stand, kunnen bepalen wat er na hun overlijden moet gebeuren met hun assen.

Tot slot moeten de kosten van een lijkbezorging van een behoeftig persoon van wie de nabestaanden niet bekend zijn, worden gedragen door de gemeente waar de behoeftige is ingeschreven, en niet door de gemeente waar die is gestorven.

Er liggen nog twee technische amendementen voor met betrekking tot de artikels 15 en 19. Het betreft duidelijkere formuleringen en taalcorrecties. Door een ingevoegde zin was het eerste lid van paragraaf 1 van artikel 15 zo goed als onleesbaar geworden.

Een van de collega's verwees zonet nog naar een gedicht van Heine, die zich bezint over wat er na zijn dood met hem zou gebeuren.

Ik wil hier een gedicht voorlezen van Rilke dat ik zelf heb vertaald. Het gedicht heet 'Afscheid' en heeft te maken met wat de nabestaanden voelen bij een afscheid.

Intens heb ik gevoeld wat afscheid heet.
Hoe weet ik 't nog : een donker onomwonden
gruwzaam iets, dat wat was schoon verbonden,
nog eenmaal toont en voorhoudt en dan breekt.
Hoe weerloos was ik in 't aanschouwen
van wat me riep en weer liet gaan,
en achterbleef als waren 't alle vrouwen,
en toch slechts klein en wit, alleen maar dit :
een wenk, al niet meer voor mijn ogen,

De Cock

een stil en verder wenken –, schoon
haast onverklaarbaar : wellicht een pruimenboom,
waaruit een koekoek haastig weggevlogen. (*Ap-
plaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil hier eerst mijn waardering uiten voor het uitvoerige schriftelijk verslag en de correcte synthese ervan door mevrouw De Maght.

Dit decreet is geen gewoon decreet. Het vertaalt in een wettekst essentiële aspecten van onze beschaving : onze begrafenis cultuur, onze opvatting over de dood en de zingeving ervan volgens de enen en het einde van de zingeving volgens anderen. Ik kan in dat verband niet anders dan mijn waardering uiten voor de wijze waarop de hele commissie, over de partijgrenzen heen, heeft geprobeerd om samen met ons dit decreet vorm en inhoud te geven.

We zijn uitgegaan van een aantal basisprincipes. Ten eerste : we hechten een enorm grote waarde aan de beslissing van het individu over wat hij of zij vindt wat er moet gebeuren bij overlijden. Niet de familie of de omgeving, maar de overledene zelf beslist. Zijn of haar keuzen zijn sacraal – sacraal, zonder dat dit in religieuze zin moet worden geïnterpreteerd. Dit moet aan de gemeenten duidelijk worden meegedeeld, en de gemeenten zullen hun inwoners daarvan op de hoogte moeten brengen. Die wilsuiting van de overledene moet ervoor zorgen dat achteraf veel discussies en problemen worden vermeden of voorkomen. Die houding is nog niet ingeburgerd. Dat zal moeten groeien. Men gaat wel naar de notaris om een erfenis te regelen, maar nog niet naar de gemeentelijke dienst voor bevolking om te regelen hoe de begrafenis moet gebeuren.

Ten tweede : we gaan ook uit van de waarde van de gemeenschap. De begrafenis van een persoon gebeurt gewoonlijk in aanwezigheid van de familie en de omgeving. Zo geeft men aan dat de overledene misschien, om het te sterk uit te drukken, in zekere mate een gemeenschapsbezit was. Bij bijzetting op een kerkhof of bij asverstrooiing in het dorp of de stad krijgt de gemeenschap de kans de overledene te groeten en zo bij te dragen aan het belangrijke rouwproces van diegenen die een relatie met de overledene hebben opgebouwd.

Uiteindelijk wordt in dit decreet ook vastgelegd hoe wij met de dood en de tradities omgaan. Er wordt in grote mate belang gehecht aan de gemeentelijke autonomie. Wij schetsen een kader en leggen de grote lijnen vast, maar de gemeenteraad zal een aantal praktische aspecten verwezenlijken, zoals het al dan niet bovengronds begraven. Hetzelfde zal gebeuren met de uitvoeringsbesluiten. Er zullen een aantal aspecten verder moeten worden omschreven, zoals de aard van het lijkomhulsel of de eisen waaraan het moet voldoen. Wij garanderen dat duidelijk omschreven zal worden welke opdrachten de overheid toekomen en welke niet.

Het is de taak van de overheid om voor een kerkhof te zorgen, het lijk te ontvangen en aan de aarde toe te vertrouwen, in zover het begraven nog op die wijze gebeurt. De overheid moet ook zorgen voor de crematie, de ontvangst van het lijk, de assen en het toevertrouwen ervan aan de familie. Het is duidelijk dat daarvoor een aantal materiële voorzieningen noodzakelijk zijn, zoals een ontvangstruimte bij de crematie en een ruimte waar de assen worden overhandigd aan de familie. Verder reiken de verantwoordelijkheid en de opdracht van de overheid niet. De nabestaanden oordelen over het verder verloop van de begrafenisdienst.

Het amendement van de meerderheid is een consensusamendement. We discussiëren niet over individuele gevallen. Bij tijd en wijle ontstaan over de resten van een overledene zeer verhitte discussies. We weten hoe mensen kunnen reageren. De overheid moet ervoor zorgen dat door middel van haar regelgeving de discussies tot een minimum worden herleid. De consensus over de eerstegraadsinvulling is een wijze ingeving geweest. De eerste graad is niet verder uitgebreid. Als het om een meerderjarig overleden ongehuwd kind gaat, zijn dat de vader en de moeder. Als het gaat om een gehuwd persoon, komt daar in de eerste graad ook de echtgenoot bij, naast de kinderen en de ouders. Er komen soms pijnlijke situaties voor, maar iedereen heeft het recht om het beleven van de rouw in te vullen rond een deel van de symbolische as, rond de uitstrooiing van de assen of op de plaats waar de assen worden toevertrouwd. Het is niet de taak van de Vlaamse overheid in dit verband een haast expliciete toewijzingsregel uit te werken. Een dergelijke regel zou enkel tot pijnlijke en oeverloze discussies leiden.

Ik wil de leden van de commissie nogmaals bedanken voor de samenwerking. Het voorliggend ontwerp van decreet biedt de gemeenten de mogelijkheid om met hun inwoners over de exacte regels te

Van Grembergen

communiceren en om hun eigen gedeelte van de verantwoordelijkheden te dragen. Aangezien we de culturele mores zo breed mogelijk interpreteren, kunnen we dit dan ook enkel een goed ontwerp van decreet vinden. (*Applaus bij de meerderheid en bij CD&V*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Begraafplaatsen

AFDELING I

Gemeentelijke of intergemeentelijke begraafplaatsen en crematoria

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Iedere gemeente moet over ten minste één begraafplaats beschikken. Meerdere gemeenten kunnen zich evenwel verenigen om over een gemeenschappelijke begraafplaats te beschikken.

Enkel een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan een crematorium oprichten en beheren.

Iedere begraafplaats en ieder intergemeentelijk crematorium moeten over een urnenveld, een strooiweide en een columbarium beschikken.

In afwijking van het voorgaande lid, kan evenwel tussen de gemeente die een begraafplaats beheert en het intergemeentelijke samenwerkingsverband dat een aangrenzend intergemeentelijk crematorium beheert een overeenkomst worden afgesloten waarin bepaald wordt dat het urnenveld, de strooiweide en het columbarium van de gemeentelijke begraafplaats ter beschikking van het aangrenzende intergemeentelijke crematorium wordt gesteld.

Behoudens het verlenen van een concessie, is de begraving van een stoffelijk overschot of de begraving van een asurn of de bijzetting ervan in een columbarium op de gemeentelijke of intergemeentelijke begraafplaats kosteloos voor de personen die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters, het vreemdelingen- of wachtregister van de gemeente, respectievelijk de gemeenten die deel uitmaken van het intergemeentelijke samenwerkingsverband. Dit geldt eveneens voor de uitstrooiing van de as.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 27

voorgesteld door de heer Jan Penris
na indiening van het verslag

Het tweede lid vervangen door wat volgt :

“Enkel een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan een crematorium oprichten.

Onder crematorium wordt verstaan : elke instantie voor het reduceren van het menselijk lichaam tot as met inbegrip van alle uitrusting voor het kortstondig bewaren, om procestechnische redenen van lichamen en as. Plaatsen, gebouwen en lokalen die niet bedoeld zijn voor de crematie zoals hiervoor bedoeld, zijn niet te beschouwen als crematoria, zelfs indien zij zouden deel uitmaken van hetzelfde complex.

Het crematorium wordt beheerd door, of onder toezicht van, een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

De activiteiten van het crematorium blijven beperkt tot de ontvangst van lijken, de kortstondige

Voorzitter

bewaring om procestechnische redenen van lichamen en as, de eigenlijke verbranding en de overhandiging van de as. Andere activiteiten die verband houden met het begraven en/of cremeren zijn geen publieke taken die behoren tot de taakstelling van een crematorium.”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 3

De Vlaamse regering bepaalt de criteria voor de oprichting en het beheer van de begraafplaatsen en de crematoria. Ze organiseert de controle op de naleving van deze criteria.

- *Aangenomen.*

Artikel 4

Gemeentelijke begraafplaatsen en crematoria vallen onder het gezag, de politie en het toezicht van de gemeenteverhuden, die ervoor zorgen dat er geen wanorde heerst, dat er geen handelingen in strijd met de eerbied voor de doden worden verricht en dat het ontgraven enkel kan met toestemming.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen inzake opgravingen.

Op de intergemeentelijke begraafplaatsen en in de intergemeentelijke crematoria worden de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden uitgeoefend door de overheid van de gemeente waar de begraafplaats of het crematorium ligt.

- *Aangenomen.*

Artikel 5

§ 1. Wanneer nieuwe voor begraving bestemde ruimten aangelegd zijn, bepaalt de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband de datum waarop niet meer begraven wordt op de oude begraafplaatsen. Een afschrift van deze beslissing wordt tot de de-

finitieve ontruiming van de begraafplaats aan de ingang ervan uitgehangen.

De oude begraafplaatsen worden in de staat gelaten waarin ze zich bevinden. Gedurende ten minste tien jaar mag er geen gebruik van worden gemaakt.

Na verloop van de in het voorgaande lid bepaalde tijd of ten minste tien jaar na de laatste begraving, waarbij de inschrijving in het begrafenisregister als bewijs geldt, kan de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband beslissen een andere bestemming te geven aan de oude begraafplaatsen.

§ 2. Met toepassing van § 1 wordt een perceel van dezelfde grootte als het geconcedeerde op de nieuwe begraafplaats voorbehouden als enige belanghebbende daartoe een aanvraag indient.

De gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband bepaalt de voorwaarden inzake overbrenging, zonder dat deze voorwaarden kunnen inhouden dat de belanghebbenden de overbrenging van de stoffelijke resten moeten vergoeden.

- *Aangenomen.*

AFDELING II**Concessies****Artikel 6**

De gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband kan op de gemeentelijke, respectievelijk intergemeentelijke begraafplaatsen grafconcessies of concessies voor columbaria verlenen.

Wanneer het gaat om een gemeentelijke begraafplaats kan de gemeenteraad die bevoegdheid aan het college van burgemeester en schepenen opdragen.

Eenzelfde concessie kan dienen voor de aanvrager, zijn echtgenoot, zijn bloed- of aanverwanten evenals voor allen daartoe aangewezen door de concessiehouder en die daartoe bij de gemeentelijke overheid hun wil te kennen hebben gegeven. Wanneer iemand overlijdt terwijl hij op dat ogenblik een feitelijk gezin vormde, kan de overlevende een concessie aanvragen.

Voorzitter

Een concessieaanvraag mag worden ingediend ten behoeve van een derde en van diens familie.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

§ 1. De concessies worden voor ten hoogste vijftig jaar verleend.

§ 2. Op aanvraag worden opeenvolgende hernieuwingen toegestaan voor de bepaalde tijd verstrekken is.

De hernieuwingen kunnen enkel geweigerd worden indien blijkt dat op het moment van de aanvraag de concessie verwaarloosd is.

Minstens een jaar voor het verstrijken van de concessie of van de hernieuwingen ervan, maakt de burgemeester of zijn gemachtigde of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband een akte op waarbij eraan herinnerd wordt dat een aanvraag om hernieuwing bij hem moet toekomen.

Een afschrift van deze akte wordt een jaar lang zowel bij het graf als aan de ingang van de begraafplaats uitgehangen.

Als er geen aanvraag voor een hernieuwing is gedaan, vervalt de concessie.

§ 3. Indien erom verzocht wordt voor het verstrijken van de vastgestelde termijn, neemt een nieuwe termijn een aanvang vanaf elke nieuwe bijzetting in de concessie. Als er geen hernieuwing wordt aangevraagd tussen de datum van de laatste bijzetting in de concessie en het verstrijken van de periode waarvoor deze werd verleend, blijft het graf bestaan gedurende een termijn van tien jaar die begint te lopen op de datum van het overlijden, indien dit overlijden zich minder dan tien jaar voor het verstrijken van de concessie heeft voorgedaan.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband stelt

het verschuldigde bedrag en de voorwaarden voor het verlenen van de concessie vast.

In de gevallen bedoeld in artikel 7, § 2, eerste lid, en § 3, wordt het verschuldigde bedrag, dat door de gemeente of het intergemeentelijke samenwerkingsverband gevorderd kan worden, proportioneel berekend op het aantal jaren dat de vervaldatum van de vorige concessie overschrijdt.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Telkens na vijftig jaar, en zonder vergoeding, kan de altijddurende concessie die krachtens het keizerlijk decreet van 23 prairial jaar XII werd verleend voor de inwerkingtreding van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, op aanvraag hernieuwd worden.

Voor deze hernieuwing is de procedure bedoeld in artikel 7, § 2, derde tot en met vijfde lid, van dit decreet van toepassing.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

De geconcedeerde graven moeten onderhouden worden.

Onderhoudsverzuim dat verwaarlozing uitmaakt, staat vast als het graf doorlopend onzindelijk, door plantengroei overwoekerd, vervallen, ingestort of bouwvallig is.

De verwaarlozing wordt geconstateerd in een akte van de burgemeester of zijn gemachtigde of van het bevoegde orgaan van de intergemeentelijke begraafplaats. Die akte wordt een jaar lang bij het graf en aan de ingang van de begraafplaats uitgehangen.

Na het verstrijken van die termijn en bij niet-herstelling kan de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband een einde maken aan de concessie. De gemeenteraad kan die bevoegdheid opdragen aan het college van burgemeester en schepenen.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Lijkbezorging

Artikel 13

AFDELING I

Kisting en vervoer van lijken

Het toezicht op lijkstoeten berust bij de gemeente-overheid, die ervoor zorgt dat ze ordelijk, welvoeglijk en met de aan de doden verschuldigde eerbied verlopen.

Artikel 11

De stoffelijke overschotten moeten in een doods-kist of ander lijkomhulsel geplaatst worden.

Het gebruik van doodskisten, foedralen, doodswa-den, producten en procédés die de natuurlijke en normale ontbinding van het lijk of de crematie be-letten, is verboden.

Een balseming of enige andere conserverende be-handeling, voorafgaandelijk aan de kisting, kan in de door de Vlaamse regering bepaalde gevallen toegestaan worden.

De Vlaamse regering omschrijft de in het tweede lid bedoelde voorwerpen en procédés, alsook de voorwaarden waaraan een doods-kist of ander lijk-omhulsel moet beantwoorden.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Niet-gecremeerde stoffelijke overschotten moeten individueel met een lijkwagen of op een passende wijze worden vervoerd.

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden onder dewelke hiervan kan worden afgeweken.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

Er wordt in een behoorlijke wijze voorzien in de lijkbezorging van behoeftigen, onverminderd de toepassing van artikel 15, § 1. De daaruit voort-vloeiende kosten zijn ten laste van de gemeente van het Vlaamse Gewest waar zij in de bevolkings-registers, het vreemdelingen- of wachtregister zijn ingeschreven.

– *Aangenomen.*

Amendement Nr. 28

voorgesteld door de heer Jan Penris
na indiening van het verslag

Artikel 15

Artikel 11

In het eerste lid, op de tweede regel, de woorden “of ander lijkomhulsel” schrappen.

De stemmingen over het amendement en het arti-kel worden aangehouden.

§ 1. Elkeen kan tijdens zijn leven vrijwillig een schriftelijke kennisgeving van zijn laatste wilsbe-schikking inzake de wijze van lijkbezorging, hetzij begraven, hetzij verstrooien of bewaren van de as na crematie, hetzij op de wijze en volgens de nade-re regels bepaald door de Vlaamse regering, even-als het ritueel van de levensbeschouwing volgens dewelke de uitvaartplechtigheid moet verlopen, richten tot de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn gemeente.

Deze laatste wilsbeschikking wordt gelijkgesteld met de aanvraag tot toestemming tot crematie als bedoeld in artikel 20, § 1, of met de akte, bedoeld in artikel 20, § 2.

Artikel 12

De burgemeester of zijn gemachtigde mag de kis-ting bijwonen.

Indien het overlijden in een andere gemeente van het Vlaamse Gewest dan die van de hoofdverblijf-plaats heeft plaatsgehad, moet de gemeente van de

Voorzitter

hoofdverblijfplaats zonder verwijl op aanvraag van de gemeente waarin het overlijden heeft plaatsgehad, informatie betreffende de in het tweede lid bedoelde laatste wilsbeschikking verzenden.

§ 2. Levenloos geboren kinderen die de wettelijke levensvatbaarheidsgrens nog niet hebben bereikt, worden na een zwangerschapsduur van ten volle 12 weken op verzoek van de ouders begraven of gecremeerd. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot het begraven en cremen van levenloos geboren kinderen.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 25

voorgesteld door de heren Dirk De Cock,
Marcel Logist, Cis Schepens, Dirk Holemans
en Bart De Smet en mevrouw Dominique Guns
na indiening van het verslag

Artikel 15

In § 1 het eerste lid vervangen door wat volgt :

“De manieren van lijkbezorging zijn : begraven, verstrooien of bewaren van de as na crematie, of op de wijze en volgens de nadere regels bepaald door de Vlaamse regering.

Elkeen kan tijdens zijn leven vrijwillig een schriftelijke kennisgeving van zijn laatste wilsbeschikking overmaken aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn gemeente. Die laatste wilsbeschikking kan handelen over de wijze van lijkbezorging, de asbestemming, evenals over het ritueel van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid.”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

AFDELING II**Begraving****Artikel 16**

§ 1. Alleen op gemeentelijke of intergemeentelijke begraafplaatsen mag worden begraven.

§ 2. Op particuliere begraafplaatsen die bestonden op het tijdstip waarop dit decreet in werking treedt, mag echter verder worden begraven.

Voor particuliere begraafplaatsen gelden de artikelen 4 en 17 van dit decreet.

§ 3. Afwijkingen van het bepaalde in § 1 kunnen worden toegestaan door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, op voorstel van de burgemeester van de gemeente waar de begraafing zal plaatshebben.

De minister mag de afwijking slechts toestaan op een op godsdienstige of filosofische overwegingen berustend verzoek, behalve als redenen van hygiëne en volksgezondheid dat niet toelaten.

– *Aangenomen.*

Artikel 17

§ 1. De begraafing kan plaatshebben in volle grond, in een grafkelder of bovengronds. In afwijking van artikel 2, vijfde lid, kan de gemeente of het intergemeentelijke samenwerkingsverband een vergoeding tegen kostprijs voor de grafkelder vragen.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels volgens dewelke de begravingen in volle grond, in een grafkelder of bovengronds moeten gebeuren.

De rouwenden zijn gerechtigd bij het gehele verloop van de begrafenis aanwezig te zijn.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 18

Een niet-geconcedeerd graf wordt minstens tien jaar bewaard.

Dergelijk graf mag enkel verwijderd worden nadat gedurende een jaar een afschrift van de beslissing tot verwijdering, zowel bij het graf als aan de ingang van de begraafplaats, werd uitgehangen.

Onverminderd de naleving van de laatste wilsbeschikking inzake de wijze van lijkbezorging overeenkomstig artikel 15, beslist de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijk samenwerkingsverband welke bestemming gegeven moet worden aan resten die aangetroffen worden binnen de omheining van de begraafplaats.

– *Aangenomen.*

AFDELING III

Crematie

Artikel 19

§ 1. Voor crematie is een toestemming vereist die wordt verleend door :

1° de ambtenaar van de burgerlijke stand waar het overlijden werd vastgesteld, indien dat overlijden in een gemeente van het Vlaamse Gewest heeft plaatsgehad ;

2° de procureur des Konings van het arrondissement van de plaats waar zich ofwel het crematorium ofwel de hoofdverblijfplaats van de overledene bevindt, indien het overlijden heeft plaatsgehad buiten een gemeente van het Vlaamse Gewest.

§ 2. Voor crematie na opgraving is de door artikel 4 bedoelde toestemming tot opgraving vereist.

Na het verlenen van de toestemming tot opgraving wordt de aanvraag voor toestemming tot crematie doorgestuurd aan de procureur des Konings van het arrondissement van de plaats waar het crematorium of de hoofdverblijfplaats van de aanvrager is gevestigd, van de plaats van overlijden of van de plaats waar het stoffelijke overschot begraven is.

Bij deze aanvraag voor toestemming dient in voorkomend geval een attest van registratie in de bevolkingsregisters van de laatste wilsbeschikking van de overledene inzake de wijze van lijkbezorging gevoegd te worden.

De procureur des Konings aan wie de aanvraag gericht is, kan aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar het overlijden vastgesteld werd, vragen hem een dossier dat het in artikel 77 of in artikel 81 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde attest bevat, over te zenden. Indien dit attest ontbreekt, wordt daarvan door de betrokken ambtenaar de reden opgegeven.

De toestemming tot crematie wordt geweigerd of toegestaan door de procureur des Konings aan wie de aanvraag tot crematie gericht is.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 26

voorgesteld door de heren Dirk De Cock,
Marcel Logist, Cis Schepens, Dirk Holemans
en Bart De Smet en mevrouw Dominique Guns
na indiening van het verslag

Artikel 19

In § 2, in het voorlaatste lid, het laatste woord “opgegeven” vervangen door het woord “opgeheven”.

De stemmen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 20

§ 1. Iedere aanvraag tot toestemming wordt ondertekend door degene die bevoegd is om in de lijkbezorging te voorzien of door zijn gemachtigde.

§ 2. De toestemming moet door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door de procureur des Konings geweigerd worden als de overledene in een akte, die voldoet aan de voorwaarden inzake bekwaamheid en gesteld is in de vorm van de akten van uiterste wil, zijn voorkeur voor een andere wijze van lijkbezorging te kennen heeft gegeven, of als hij kennis heeft gekregen van het verzoek bedoeld in § 4 van dit artikel.

Voorzitter

§ 3 Onverminderd het bepaalde in § 2 van artikel 21, mag de toestemming niet verleend worden voor het verstrijken van een termijn van vierentwintig uur, die ingaat met de ontvangst van de aanvraag tot toestemming.

§ 4. Iedere persoon die bij het verlenen of de weigering van de toestemming belang heeft, kan daartoe bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg een verzoek indienen.

De bevoegde voorzitter is die van de plaats waar de aanvraag om toestemming werd ingediend. Van het verzoek wordt kennis gegeven aan de partijen, die bij het verlenen of de weigering van de toestemming belang hebben, alsmede aan de ambtenaar van de burgerlijke stand of aan de procureur des Konings, bij wie de aanvraag tot toestemming werd ingediend.

Het verzoek wordt behandeld en beoordeeld als in kort geding, het openbaar ministerie gehoord.

– *Aangenomen.*

Artikel 21

§ 1. Bij de aanvraag tot toestemming moet een attest worden gevoegd waarin de behandelende geneesheer of de geneesheer die het overlijden heeft vastgesteld, vermeldt of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Als de aanvraag het lijk van een in een gemeente van het Vlaamse Gewest overleden persoon betreft, en de in het bovenstaande lid bedoelde geneesheer heeft bevestigd dat het om een natuurlijk overlijden gaat, dan moet bovendien het verslag worden bijgevoegd van een beëdigd geneesheer die door de ambtenaar van de burgerlijke stand is aangesteld om de doodsoorzaken na te gaan. In dat verslag wordt vermeld of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Het ereloon en alle daaraan verbonden kosten van de door de ambtenaar van de burgerlijke stand aangestelde geneesheer vallen ten laste van het gemeentebestuur van de gemeente van het Vlaamse Gewest waar de overledene in de bevolkingsregisters, het vreemdelingen- of wachtregister is ingeschreven.

§ 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand moet het dossier aan de procureur des Konings van het arrondissement zenden wanneer omstandigheden het vermoeden van een gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak van overlijden wettigen of wanneer de geneesheer in een van de onder § 1 voorgeschreven documenten, niet heeft kunnen bevestigen dat er geen tekens of aanwijzingen van een gewelddadige of niet vast te stellen oorzaak van overlijden zijn.

In dat geval kan toestemming tot crematie eerst worden verleend nadat de procureur des Konings aan de ambtenaar van de burgerlijke stand heeft laten weten dat hij er zich niet tegen verzet.

– *Aangenomen.*

Artikel 22

De procureur des Konings handelt zoals voorgeschreven is in artikel 81 van het Burgerlijk Wetboek.

De persoon die bevoegd is om in de lijkbezorging te voorzien, kan de lijkschouwing steeds doen bijwonen door een geneesheer van haar of zijn keuze.

– *Aangenomen.*

Artikel 23

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels volgens dewelke de crematie verloopt.

– *Aangenomen.*

Artikel 24

§ 1. De as van gecremeerde lijken kan in urnen worden geplaatst die op de begraafplaats worden begraven of in een columbarium worden bijgezet.

De as van gecremeerde lijken kan op een van de volgende plaatsen worden uitgestrooid :

1° op een daartoe bestemd perceel van de begraafplaats ;

Voorzitter

- 2° op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee onder de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt.

De as van de overledene wordt met respect en eerbied behandeld en kan geen voorwerp uitmaken van een commerciële activiteit, met uitzondering van die activiteiten die verband houden met het uitstrooien of begraven van de as of met het overbrengen ervan naar de plaats waar de as bewaard zal worden.

Indien de overledene dit schriftelijk heeft bepaald of op verzoek van de ouders indien het om een minderjarige gaat, of, in voorkomend geval, op verzoek van de voogd, kan de as van gecremeerde lijken :

- 1° worden uitgestrooid op een andere plaats dan de begraafplaats. Deze uitstrooiing kan evenwel niet gebeuren op het openbaar domein, uitgezonderd de begraafplaats bedoeld in het eerste lid en het tweede lid. Indien het een terrein betreft dat niet in eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, is een voorafgaande, schriftelijke toestemming van de eigenaar van het betrokken terrein vereist ;
- 2° worden begraven op een andere plaats dan de begraafplaats. Deze begraafplaats kan evenwel niet gebeuren op het openbaar domein, uitgezonderd de begraafplaats bedoeld in het eerste en het tweede lid. Indien het een terrein betreft dat niet in eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, is een voorafgaande, schriftelijke toestemming van de eigenaar van het betrokken terrein vereist ;
- 3° in een urne ter beschikking worden gesteld van de nabestaanden om te worden bewaard op een andere plaats dan de begraafplaats. Indien er een einde komt aan de bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats, wordt de as door toedoen van de nabestaande die er de zorg voor heeft of zijn erfgenamen in geval van diens overlijden, ofwel naar een begraafplaats gebracht om er begraven, in een columbarium bijgezet of uitgestrooid te worden ofwel op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee uitgestrooid te worden.

De persoon die de as in ontvangst neemt, is verantwoordelijk voor de naleving van deze bepalingen.

De Vlaamse regering kan nadere voorwaarden bepalen waaraan de in het vierde lid bedoelde bewaringen, begravingen of uitstrooiingen moeten voldoen.

§ 2. Onverminderd hetgeen is bepaald in § 1 kan, op verzoek van de echtgenoot en van de bloed- of aanverwanten in eerste graad, een gedeelte van de as van het gecremeerde lijk aan hen worden meegegeven.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 24

voorgesteld door de heren Dirk De Cock, Cis Schepens, Dany Vandebossche, Dirk Holemans en Bart De Smet en mevrouw Dominique Guns na indiening van het verslag

Artikel 24

In § 1, vierde lid, de eerste zin vervangen door wat volgt :

"Indien de overledene dit schriftelijk heeft bepaald of, bij gebrek aan schriftelijke bepaling door de overledene, op gezamenlijk schriftelijk verzoek, vooraleer de crematie plaatsvindt, van zowel de echtgenoot of van diegene met wie de overledene een feitelijk gezin vormde als van alle bloed- of aanverwanten van de eerste graad of, indien het om een minderjarige gaat, op verzoek van de ouders of voogd, kan de as van gecremeerde lijken : ".

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

AFDELING IV**Graftekens****Artikel 25**

Tenzij de overledene anders heeft beschikt of zijn verwanten zich ertegen verzetten, heeft eenieder het recht op het graf van zijn verwante of vriend een grafteken te doen plaatsen zonder afbreuk te doen aan het recht van de concessiehouder.

Voorzitter

De gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband regelt de uitoefening van dat recht en inzonderheid alles wat betrekking heeft op de afmetingen van de graftekens en de aard van de te gebruiken materialen.

– *Aangenomen.*

Artikel 26

§ 1. Wanneer aan een grafconcessie een einde wordt gemaakt of geen aanvraag tot overbrenging als bedoeld in artikel 5, § 2, is ingediend, worden de niet weggenomen graftekens en de eventueel nog bestaande ondergrondse bouwwerken eigendom van de gemeente of van het intergemeentelijke samenwerkingsverband.

Wanneer niet-geconcedeerde gronden voor nieuwe begravingen moeten worden gebruikt, wordt in de beslissing, bedoeld in artikel 18, tweede lid, tevens kennis gegeven van de termijn waarbinnen zij graftekens mogen wegnemen. Bij het verstrijken van die termijn, of van de toegestane verlenging ervan, worden de materialen eigendom van de gemeente of van het intergemeentelijke samenwerkingsverband.

De in het vorige lid bedoelde termijn wordt bepaald of verlengd door het college van burgemeester en schepenen of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijke samenwerkingsverband die de begraafplaats beheert.

§ 2. Alleen het college van burgemeester en schepenen regelt de bestemming van het aan de gemeente toevallende materiaal. Het college van burgemeester en schepenen maakt hierbij een lijst op van graven met lokaal historisch belang die als kleine onroerende erfgoedelementen kunnen worden beschouwd. De graven op deze lijst dienen 50 jaar te worden bewaard en onderhouden door de gemeente-overheid. Deze termijn kan worden verlengd. Bij ontstentenis van deze lijst kan het initiatief tot de opmaak ervan genomen worden door de Vlaamse regering of haar gemachtigde. Deze lijst wordt bekrachtigd door het college van burgemeester en schepenen. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden voor de lijsten van graven met lokaal historisch belang.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III**Slotbepalingen****Artikel 27**

De bepalingen van dit decreet doen geen afbreuk aan de gebruiken in verband met de bijzetting van leden van het vorstenhuis en in verband met de bijzetting van de hoofden van bisdommen in hun kathedraal, noch aan de bepalingen betreffende de graven van militairen.

– *Aangenomen.*

Artikel 28

Dit decreet doet geen afbreuk aan de toepassing van internationale verdragen.

De Vlaamse regering kan van de bepalingen van dit decreet afwijken met het oog op de bescherming van de bevolking tegen de gevaren van verspreiding van besmettelijke ziekten of van besmetting door ioniserende stralingen.

– *Aangenomen.*

Artikel 29

Elke overtreding van de bepalingen van dit decreet wordt gestraft met de straffen, gesteld in artikelen 315, 340, 453 en 526 van het Strafwetboek.

– *Aangenomen.*

Artikel 30

De wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wordt opgeheven, met uitzondering van artikelen 15bis, § 2, tweede lid, 23bis en 32.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 31

Dit decreet treedt in werking op de eerste dag van de vijfde maand die volgt op de maand waarin het in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot herstructurering van de Vlaamse Milieuholding

– 1933 (2003-2004) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Patrick Lachaert en Paul Wille betreffende de NV Vlaamse Milieuholding

– 663 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot herstructurering van de Vlaamse Milieuholding en het voorstel van decreet van de heren Lachaert en Wille betreffende de NV Vlaamse Milieuholding, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Malcorps, verslaggever, heeft het woord.

De heer Johan Malcorps, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, op 18 januari 1990 is de VMH als een volle dochter van de GIMV opgericht. Het decreet van 13 juni 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV heeft de VMH omgevormd tot een aparte holding met het Vlaams Gewest als rechtstreekse en eigenlijk ook als enige aandeelhouder.

Ten gevolge van dit decreet werkt de VMH momenteel op twee vlakken, namelijk als holding en

als verstrekker van risicokapitaal. De in het kader van de holdingfunctie genomen participaties zijn grotendeels meerderheidsparticipaties in ondernemingen die een bijdrage leveren tot de bouw en/of de exploitatie van belangrijke elementen in de milieu-infrastructuur.

In het kader van de verstrekking van risicokapitaal heeft de VMH ondernemingen, meestal KMO's, die in de milieusector actief zijn met behulp van minderheidsparticipaties of leningen gefinancierd. Op 22 mei 1995 hebben het Vlaams Gewest en de NV VMH in dit verband een beheersovereenkomst afgesloten.

Op 24 juni 2001 heeft de Vlaamse regering besloten de VMH te herstructureren. De essentie van deze herstructurering bestaat uit het onderbrengen van de strategische participaties, die in het kader van de holdingfunctie van de VMH zijn aangegaan, bij de NV PMV en uit het te gelde maken van al de andere participaties.

In het kader van deze herstructurering heeft de Vlaamse regering een nieuwe raad van bestuur aangesteld. Deze raad van bestuur heeft de opdracht gekregen de regeringsbeslissing uit te voeren. Om de nieuwe bestuurders de mogelijkheid te bieden om de reeds vermelde hervormingen door te voeren, is op 29 oktober 2002 een nieuwe beheersovereenkomst afgesloten.

Aangezien de opdracht van de nieuwe raad van bestuur, de uitvoering van de door de Vlaamse regering genomen beslissing tot herstructurering, afwijkt van de bepalingen van het decreet van 1999, is het aangewezen tot nieuwe decretale bepalingen te komen. Door middel van de goedkeuring van het voorliggend ontwerp en voorstel van decreet kunnen de taken van de VMH met de eerder genomen beslissing van de Vlaamse regering in overeenstemming worden gebracht.

De valorisatieopdracht is quasi afgerond, met een meerwaarde ten opzichte van de oorspronkelijke aanschaffingswaarde. Enkele participaties, met een gezamenlijke waarde van 2,4 miljoen euro, werden om vergunningstechnische redenen niet in 2003 gevaloriseerd.

Bij de bespreking in de commissie werden heel wat discussiepunten behandeld. Daarnaast werd een kleine hoorzitting georganiseerd met mensen van de VMH.

Tijdens deze bespreking betreurde de heer Wille ten zeerste dat het voorstel van decreet, dat hij

Malcorps

samen met de heer Lachaert indiende, niet tijdig werd behandeld. De tijdige behandeling van dit voorstel van decreet had, aldus de heer Wille, een aantal problemen kunnen voorkomen die zich nu voordoen.

Sinds de regeringsbeslissing van 24 juli 2001 werd de beslissing tot herstructurering van de Vlaamse Milieuholding uitgevoerd. De heer Wille stelde zich de vraag of dit kon gebeuren zonder rekening te houden met de noodzakelijke parlementaire controle, de wet op de overheidsopdrachten en de opmerkingen van de Europese Commissie.

De heer Wille formuleerde tijdens de vergadering van 4 december 2003 een aantal kritische opmerkingen. Hij noemde het ontwerp van decreet een 'blanco-volmachten'-decreet : aan het Vlaams Parlement wordt gevraagd om zichzelf buitenspel te plaatsen, zowel voor de inrichting, de werking als de controle van de VMH. Met dit ontwerp van decreet wordt de herstructurering van de VMH, volgens de heer Wille, gedelegeerd naar de uitvoerende macht. Daarmee verdwijnen alle overheids gelden die in de VMH en haar assets aanwezig zijn uit het gezichtsveld.

Het voorliggende ontwerp van decreet is volgens de heer Wille een vrijgeleide voor een ongecontroleerde en oncontroleerbare metamorfose van een overheidsholding. Alle ondernemingen die betrokken zijn bij deze metamorfose, kunnen slechts ontbonden worden op de wijze en onder de voorwaarden die de Vlaamse regering wil. Nergens in het ontwerp van decreet wordt verwezen naar de hangende discussie tussen de Vlaamse regering en de Europese Commissie over de EC-inbreukprocedure inzake de VMH-dossiers, meer specifiek het Aquafin-dossier.

De heer Wille vindt daarom dat niet het parlement, noch de Vlaamse bevolking, maar wel degenen die deze VMH-dossiers naar zich toetrekken de verantwoordelijkheid van een eventuele veroordeling door het Europees Hof van Justitie op zich moeten nemen.

Tijdens een hoorzitting werd de heer Roksnoer, voorzitter van de Vlaamse Milieuholding, gehoord. Hij gaf toelichting bij de huidige stand van zaken van de herstructurering van de VMH.

Een eerste spoor in de herstructurering zijn de strategische participaties van de VMH die de Vlaamse regering wil behouden. Het gaat om de

participaties in Aquafin en Indaver en om twee fondsen, met name een fonds ter ondersteuning van duurzame energieprojecten en een fonds dat meer milieugericht is en hoofdzakelijk actief is in Centraal- en Oost-Europa.

Het tweede spoor betreft een twintigtal investeringen in kleinere projecten en firma's, waarover werd besloten om ze te gelde te maken. Deze valorisatie moest gebeuren volgens marktconforme regels, maar snel en met respect voor reeds eerder aangegane verbintenissen. Na die verkoop zou de regering de VMH liquideren en de opbrengsten van de verkopen aanwenden voor nieuwe milieuprojecten.

Volgens de VMH is de valorisatie, op een drietal kleinere participaties na, afgerond. De hele operatie verliep totnogtoe zonder enig juridisch geschil met de overnemers. De overnemers waren in veel gevallen de vroegere partners. De heer Roksnoer zei dat enkel voor de grotere participaties de markt werd opgegaan, teneinde een betere prijs te kunnen bedingen.

De heer Roksnoer besprak verder de cijfers aan de hand van een tabel die de verkoopprijs, de aanschaffingswaarde en het resultaat weergaf. Tot nu toe werden participaties, die werden aangekocht voor een bedrag van 15.740.000 euro, verkocht voor 21.357.000 euro. Er is dus een positief resultaat van 5,6 miljoen euro.

Er moeten nog een drietal valorisaties doorgevoerd worden. In het beste geval is het resultaat een winst van 1.160.000 euro, wat het totale resultaat zou brengen op een meerwaarde van 6.777.000 euro.

Wat de strategische participaties betreft, werd de discussie gevoerd over Indaver en Aquafin. Indaver wou evolueren van een Vlaamse afvalverwerker naar een internationaal bedrijf, met een focus op de verwerking van toxisch en industrieel afval. De Vlaamse regering heeft beslist dat haar investering in Indaver – dat werd opgericht voor de afvalverwerking in Vlaanderen – in die omstandigheden niet meer prioritair is. De VMH hoopt dat de procedure voor Indaver kan worden afgerond voor de zomer van 2004.

De andere strategische participatie is Aquafin. Als gevolg van de ingrijpende hervormingen in het Vlaamse waterbeleid werd in juni 2000 met ingang van 1 januari 2001 de beheersovereenkomst opgezegd. Er is wel een opzegtermijn van twintig jaar. Het is niet evident om deze situatie te laten voort-

Malcorps

bestaan. Bovendien heeft de Europese Commissie de nodige opmerkingen gemaakt.

Ik wil nog kort ingaan op de situatie van het personeel van VMH. De Vlaamse regering had gevraagd om de hele operatie kostenefficiënt te laten verlopen met respect voor de aangegane verbintenissen, en het lijkt erop alsof dat zo is gebeurd.

De opdracht van de VMH voor de PMV kan van start gaan na de goedkeuring van het voorliggend ontwerp van decreet. De vragen in de commissie kwamen vooral van de heer Lachaert en betroffen de hervormingen in Indaver en Aquafin. De heer Lachaert vroeg of Indaver een goede beslissing nam door zich te richten op de internationale markt. De deelname in bepaalde landen zou volgens sommigen veeleer een negatieve indruk geven aan potentiële kopers waardoor de waarde van Indaver is gedaald. De heer Timmermans, voorzitter van de commissie, meent dat dergelijke vragen via de minister aan de verantwoordelijken van Indaver moeten worden gesteld. Minister Sannen beaamde dat het Vlaams Gewest als belangrijke aandeelhouder mee verantwoordelijk is voor het beleid van Indaver. Hij meende echter dat het moeilijk is om nu het strategisch beleid, het bestuur en de investeringen van deze NV te evalueren.

De heer Lachaert vroeg verder of de VMH bepaalde voorwaarden heeft verbonden aan de markt-aanpak voor de verkoop van de aandelen van Indaver. Er werd geantwoord dat er een aantal voorwaarden zijn gesteld toen de Vlaamse regering in april 2003 besliste om de participatie in Indaver te verkopen. Een van de voorwaarden is dat de bouw van de Sleco-installatie voor slibverwerking wordt voortgezet. Ook werden garanties gevraagd inzake de stabiliteit van het toekomstig aandeelhouderschap om te vermijden dat Indaver de volgende jaren een speelbal zou worden van de markt. Andere commissieleden stelden dan nog een aantal vragen over het Sleco-project.

Er werden ook vragen gesteld over Aquafin. Opnieuw trok de heer Lachaert de discussie aan. Hij vroeg of de VMH het als meerderheidsaandeelhouder een goede beslissing vindt om de overeenkomst op te zeggen. De opzegging heeft immers nadelige financiële repercussies voor Aquafin, zoals een duurdere intrestvoet. De commissievoorzitter meende dat deze discussie een politieke discussie is en dat die op een later tijdstip moest worden gevoerd. Er werd afgesproken om half januari

2004 een debat over het waterbeleid te houden in de commissie.

Bij de artikelsgewijze bespreking werd erop gewezen dat het de bedoeling is dat de NV Milieu Vlaanderen een deel van de taken van de VMH zou opnemen binnen de MPV. Er werd geopperd dat een debat moet worden gevoerd over interessante nieuwe strategische participaties in de toekomst. We trekken daarbij best ook lessen uit het verleden. Het ontwerp van decreet werd goedgekeurd met acht stemmen voor bij vier onthoudingen.

Ik wil kort nog even het standpunt van mijn fractie toelichten. De discussie in de commissie toont aan dat de afwikkeling van de valorisatie van de VMH en de opstart van de nieuwe NV Milieu Vlaanderen door het parlement moet worden gecontroleerd. Het kan niet de bedoeling zijn dat een en ander alleen op regeringsniveau wordt opgevolgd. De commissie heeft steeds de nodige interesse gehad voor de activiteiten van de VMH en dat zal in de toekomst zo blijven. We moeten hierover de minister kunnen bevragen en ernstig van gedachten kunnen wisselen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik dank de heer Malcorps voor zijn volledig verslag. Dit ontwerp van decreet over de Vlaamse Milieuholding is redelijk vlug afgehandeld. Ik wil erbij enkele kanttekeningen maken.

De afhandeling, die al een tijdje bezig is, is nogal verwarrend verlopen. In april 2001 dienden de heren Lachaert en Wille een voorstel van decreet in betreffende de NV Milieuholding. Dit voorstel werd nooit behandeld. Op 24 juli 2001 besliste de regering tot uitverkoop van de Vlaamse Milieuholding. Vorig jaar in juni-juli ontstaat er verwarring over Indaver, dat eerst niet, vervolgens volledig, dan weer deels en uiteindelijk volledig op het einde van het jaar zou worden verkocht. We horen al jaren dat PPS de oplossing is als er te weinig overheidsmiddelen voorhanden zijn. Privé-middelen zouden de ideale aanvulling zijn, zowel in de huisvestingssector, de mobiliteit, de wegenbouw alsook in de milieusector. Aquafin, Indaver en anderen zijn goede voorbeelden van PPS, maar die dateren uit de periode van het ancien régime, vóór paars-groen, en daarom moeten ze volgens mij nu verdwijnen.

Matthijs

Iedereen is het erover eens dat Aquafin baanbrekend werk heeft verricht in de waterzuivering en dat ook Indaver in de verwerking van gevaarlijk toxisch en industrieel afval grote verdiensten heeft en baanbrekend werk heeft verricht. De regering besliste echter tot ontmanteling van de VMH.

Ik kom terug tot het dossier Indaver. In het najaar van 2002 wilde de regering nog twee doelstellingen verzoenen, namelijk een gedeeltelijke exit van de Vlaamse overheid plus een kapitaalsverhoging om op de internationale markten te kunnen opereren. Midden juni 2003 is er plots sprake van een volledige uitverkoop. Dit wordt op 18 juni in een antwoord op een actuele vraag door de minister van Leefmilieu ontkend. Hij spreekt van een gedeeltelijke uitstap, zijnde het verminderen van een meerderheidsparticipatie, en stelt dat het nooit de bedoeling is geweest volledig uit Indaver te stappen. Ik citeer de minister: 'De beperkte uitstap uit Indaver mag niet als een ondergraven van het milieubeleid worden beschouwd. Het is duidelijk dat we een milieubeleid moeten voeren.'

Het doel van de NV Indaver wordt midden juni dus volledig erkend, namelijk op een hoog ecologische manier afval verwerken. Indaver is een pilootproject voor de verwerking van gevaarlijk toxisch afval en een toonvoorbeeld van PPS, waarin de overheid samenwerkt met 23 industriële partners. Indaver is een belangrijk sturingselement voor het afvalbeleid want een groot deel van het afvalstoffenplan, althans het industriële luik, is via Indaver gerealiseerd. Dit loslaten, betekent het verkopen van een kroonjuweel.

De vraag rijst, mijnheer de minister, of u waarborgen zult vragen voor de strategische doelstellingen in verband met het milieubeleid die Indaver na de verkoop van het overheidsaandeel verder zal moeten nastreven. U hebt gezegd: 'De Vlaamse regering zal op geen enkele manier overgaan tot een vermindering van het aandeelhouderschap in Indaver als bijvoorbeeld het Sleco-project niet gerealiseerd zou kunnen worden. Onze doelstellingen van het afvalstoffenplan en de rol die Indaver daarin moet spelen, moeten gevrijwaard blijven. Als dit niet mogelijk is, dan kan de verkoop niet doorgaan.' Blijft u bij die verklaring?

Midden juli 2003, tijdens de vakantie, werd in de pers gesproken over ernstige fouten bij de lancering van de verkoopprocedure van Indaver. Zo zou de samenstelling van de raad van bestuur niet voldoen aan bepaalde statutaire verplichtingen. De

pers had het over belangenconflicten die het dossier doorkruisten en ondoordachte politieke beslissingen die de toekomst van het bedrijf dreigden te hypothekeren. Op hetzelfde ogenblik zei ook de kabinetschef van de minister dat de minister zich had vergist, en dat het ging om een volledige verkoop van het Vlaamse belang in de NV Indaver. Op 23 oktober 2003 is het dan zover. De regering beslist volledig uit het kapitaal van het milieubedrijf Indaver te stappen. De vraag rijst, mijnheer de minister, wat de huidige stand van zaken is in dit dossier. Kreeg de Vlaamse regering de gevraagde garanties voor het Sleco-project en de verdere uitvoering van het afvalstoffenplan op papier?

Ik wil nu terugkeren naar het voorliggende ontwerp van decreet, dat in december 2003 werd behandeld in de commissie voor Leefmilieu, terwijl de herstructurering eigenlijk al sinds 2001 bezig is. Bij de bespreking van het ontwerp van decreet liet de heer Wille een aantal merkwaardige uitspraken optekenen. De verslaggever verwees er reeds naar.

Zo stelde de heer Wille dat het voorstel dat hij samen met de heer Lachaert indienende jarenlang werd genegeerd, tot de regering zelf met een tekst voor de dag is gekomen. Dat getuigde volgens de heer Wille van weinig respect voor het parlementaire initiatief. De beslissing tot herstructurering van de VMH, die op 24 juli 2001 door de regering werd genomen, werd ondertussen al grotendeels uitgevoerd. Dit roept bij de heer Wille de volgende, mijns inziens begrijpelijke vragen op.

Kon die herstructurering gebeuren zonder de noodzakelijke parlementaire controle? Hield men bij de herstructurering rekening met de wet inzake de overheidsopdrachten? Werde er rekening gehouden met de opmerkingen die de Europese Commissie heeft gemaakt ten overstaan van de regering?

De heer Wille deed nog een merkwaardige uitspraak: hij noemde het ontwerp van decreet een blancovolmachtendecreet. Het Vlaams Parlement zet zichzelf volledig buitenspel, zowel bij de inrichting, de werking als de controle van de VMH en haar rechtsopvolgers, aldus de heer Wille. De Vlaamse regelgeving wordt vervangen door – en ik citeer de heer Wille – 'de wilsbeschikking van enkele ministers, hoge ambtenaren en topmensen uit het bedrijfsleven'.

Met dit ontwerp van decreet wordt de herstructurering van de VMH gedelegeerd naar de uitvoerende macht, zonder dat er nog enige andere institutionele inspraak of controle wordt behouden, zoals

Matthijs

van het parlement of van het Rekenhof. De heer Wille gewaagde in dit verband over de spreekwoordelijke truc met de duif : nu ziet men de VMH nog in het halfroond, maar na de goedkeuring van dit ontwerp niet meer. Daarmee verdwijnen ook alle overheidsgelden die bij de VMH en haar assets aanwezig zijn, uit het blikveld.

Een andere belangrijke opmerking van de heer Wille, waarvoor ik ook begrip heb, is de volgende. Een onderneming, van welke aard ook, waarin VMH-onderdelen worden ondergebracht, kan die aandelen of andere activa verkopen, zonder enige vorm van restrictie. Hij stelde dat het voorliggende ontwerp een vrijgeleide vormt voor een ongecontroleerde en ongecontroleerbare metamorfose van een overheidsholding.

Hij besloot met te stellen dat hij veel kritiek heeft op het ontwerp, omdat het parlement op strategische punten buitenspel wordt gezet. Zolang niet onomstotelijk kan worden bewezen dat een niet te verantwoorden overdracht en tegeldemaking van aandelen uit overheidsbedrijven of overheidsgecontroleerde bedrijven onder geen beding aanleiding zal geven tot het verdwijnen van overheidsgelden en -goederen, is dit ontwerp van decreet voor de heer Wille te vrijblijvend en legt het al te veel macht in te weinig handen.

Het verbaasde mij en mijn fractiegenoten dus dat de heer Wille het ontwerp van decreet toch heeft goedgekeurd. Volgens mij wijst dit erop dat de regering of de meerderheid weinig respect vertoont voor de terechte kritiek van een meerderheidslid. Ik begrijp dus niet dat hij dit ontwerp toch heeft goedgekeurd ; hoewel wij het eens waren met zijn terechte argumentatie.

Dit is een heel vaag decreet met de bedoeling de VMH en zijn opvolgers volledig aan de controle van het Rekenhof en het parlement te onttrekken. De heer Wille is zich daar terdege van bewust. We volgen hem in zijn argumentatie, maar niet bij de stemming, want we zullen ons daarbij onthouden. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wens het debat over de positie en de rol van de PMV niet aan te gaan. Dat debat is op andere momenten gevoerd, en het decreet daarover is goedgekeurd. Het gaat hier om het feit dat we de restanten van de VMH in de PMV willen in-

passen. Dat is destijds ook beslist, en het is ook bij de stemming over het decreet op de PMV goedgekeurd.

Het verhaal van Aquafin heb ik al uitgebreid gedaan naar aanleiding van een actuele vraag. Het is niet nodig daar op terug te komen. Ik steun de opvatting dat de NV Milieu overeind moet blijven in de PMV om strategische participaties aan te kunnen gaan. Het is immers belangrijk dat we dat blijven doen. Echter, als we een strategische participatie aangaan, en zich een bepaald bedrijf ontwikkelt dat duidelijk op eigen benen kan staan, dan moet de PPS-constructie niet voor eeuwig blijven bestaan. Als ze vanuit strategisch oogpunt niet meer nodig is voor het realiseren van de doelstellingen van het milieubeleid, moeten we de moed hebben er ook weer uit te stappen, hoe goed ze ook is.

Dat is wat er bij Indaver gebeurt. Indaver heeft zich veel verder ontwikkeld dan de eerste strategische doelstellingen die de Vlaamse overheid destijds vooropstelde. Ze wil trouwens nog verder gaan, en ook Europese participaties aangaan. Dat is goed, want het is een goed werkend bedrijf. Het is wellicht dankzij de vooruitziendheid van het "ancien régime" dat een bedrijf als Indaver is kunnen ontstaan, maar in het licht van wat de Vlaamse overheid moet doen, namelijk strategische participaties aangaan, is het goed dat we er nu uitstappen. Zo geven we het bedrijf ook de mogelijkheid door te groeien.

Ik geef grif toe dat er een misverstand was in mijn antwoord op de actuele vraag. Dat kwam gedeeltelijk voort uit mijn toenmalige onervarenheid met dit dossier en de onvolledige kennis waarover ik toen beschikte. Wel blijven de doelstellingen van het milieubeleid, ook bijvoorbeeld met betrekking tot de Sleco-Centrale, overeind. We moeten in de afspraken over de overdracht van onze aandelen in Indaver garanderen dat de milieubeleidsdoelstellingen niet onderuit worden gehaald.

Het dossier wordt nu behandeld bij de VMH. Dat antwoord hebt u al gekregen. Ik ga ervan uit dat de operatie van de verkoop van onze aandelen afgerond kan zijn in de eerste helft van dit jaar.

Het management van Indaver is inderdaad wat ongerust. Er is ook een en ander in de pers verschenen, maar dat is niet zonder meer de waarheid. U hebt titels aangehaald die tijdens het verlof zijn verschenen, maar het gaat om geruchten en verhalen die altijd ontstaan bij zo'n verkoop van aandelen, ook als die plaatsheeft in de privé-sector. Vaak

Sannen

zijn die geruchten bedoeld om de operatie te beïnvloeden.

Wat de heer Wille zei, hoort eigenlijk thuis in het debat over de PMV. De heer Malcorps zei dat er in de commissie een gedachtewisseling mogelijk moet zijn over wat de NV Milieu in de PMV doet. Strategische keuzes hebben met het milieubeleid te maken. Een suggestie is bijvoorbeeld dat het jaarverslag dat zo'n NV ooit zou produceren, tenminste tot een gesprek of een gedachtewisseling zou leiden in de commissie. Zo kunnen we immers invloed uitoefenen bij het bepalen van de strategische keuzes en kunnen we uitmaken of het nog relevant is om daarin te participeren.

Dit alles komt echter inderdaad niet tegemoet aan de fundamentele bemerkingen van de heer Wille ten aanzien van de hele PMV-constructie.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mijnheer de minister, uw uitleg verklaart mijn gedrag bij de stemming. Het oorspronkelijke concept van de Vlaamse Milieuholding en de besluitvorming over het ontstaan van Indaver, zijn historisch perfect verdedigbaar, onder meer omwille van het falen van het privé-initiatief.

Over dit punt werd nooit gediscussieerd. In de loop van de tijd is de beleidsambitie niet dezelfde gebleven als de oorspronkelijke. Af en toe was er een vermenging tussen de nood van de overheid om een heel grote vinger in de pap te hebben en het af en toe vrij kapitalistisch gedrag bij de uitoefening van de ambitie. Dat heeft altijd al aan de basis gelegen van mijn onrust en irritatie terzake. Bovendien wou of kon uw voorganger geen antwoord geven op mijn vragen.

In de huidige omstandigheden is de beslissing om er een einde aan te maken, de beste beslissing. Ik noem het 'le moindre mal'. Dat betekent niet dat iets wordt toegegeven op het punt om een vinger in de pap te hebben, onder meer via reguleringsinstanties. Ik zal daarom voor stemmen.

Ik kan echter geen begrip opbrengen voor het feit dat de uiteindelijke tekst van de regering geen rekening houdt met de ingebrekestellingen. Dat verhoogt de kans dat Europa de indruk krijgt dat wordt volhard in de boosheid. Ik houd mijn hart dus vast en daarom zei ik in mijn betoog 'verba volant, scripta manent'. Degenen uit de regering die hebben beslist om het ontwerp in te dienen zonder

de ingebrekestellingen in acht te nemen, dragen een zekere verantwoordelijkheid.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik begrijp uw argumentatie, maar als u stelt dat u een bepaalde sturing wenst te behouden, begrijp ik niet waarom u zich niet beperkt tot een minderheidsaandeel. Als minderheidsaandeelhouder van Indaver krijgt u er voet aan de grond en kunt u de sturing behouden. Nu hebt u garanties nodig, maar ik betwijfel of die hard kunnen worden gemaakt.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(Nee)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot herstructurering van de Vlaamse Milieuholding.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

§ 1. De Vlaamse regering wordt gemachtigd om de activiteiten van de Vlaamse Milieuholding te herstructureren en/of te beëindigen.

§ 2. Hiertoe kan de Vlaamse regering overgaan tot de gehele of gedeeltelijke inbreng van de aandelen van de Vlaamse Milieuholding in de Participatiemaatschappij Vlaanderen.

Een gedeeltelijke inbreng kan worden voorafgegaan door een splitsing van de Vlaamse Milieuholding of een afsplitsing van de vermogensbestanddelen van de Vlaamse Milieuholding in één, twee of meer vennootschappen.

§ 3. De Vlaamse Milieuholding of de onderneming waarin de vermogensbestanddelen werden onder-

Voorzitter

gebracht, kunnen aandelen of andere activa verkopen.

De gelden, vorderingen of andere waarden die de Vlaamse Milieuholding of de onderneming waarin de vermogensbestanddelen werden ondergebracht, ingevolge verkoop ontvangt, kunnen door de Vlaamse Milieuholding of de onderneming waarin de vermogensbestanddelen werden ondergebracht, aan de aandeelhouders worden overgemaakt bij wijze van vermindering van kapitaal.

§ 4. De Vlaamse regering kan tevens overgaan tot de verkoop van de aandelen van de Vlaamse Milieuholding of van de onderneming waarin de vermogensbestanddelen werden ondergebracht.

§ 5. Wanneer de Vlaamse Milieuholding of de onderneming waarin de vermogensbestanddelen werden ondergebracht bij besluit van haar algemene vergadering wordt ontbonden, worden het tijdstip van de ontbinding, de keuze van de vereffenaars en de wijze van vereffening vooraf door de Vlaamse regering goedgekeurd.

§ 6. De stopzetting van de activiteiten van de Vlaamse Milieuholding kan geschieden aan de hand van een combinatie van de werkwijzen beschreven in de § 2 tot 5.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Artikel 7 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende Vlaamse investeringsmaatschappijen wordt opgeheven.

In hetzelfde decreet wordt in artikel 10, § 1, het woord “VMH” geschrapt.

In hetzelfde decreet wordt artikel 10, § 2, derde lid, opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

De Vlaamse regering bepaalt de datum van inwerkingtreding van het artikel 3 van dit decreet.

De artikelen 1 en 2 van dit decreet treden in werking op de dag van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacky Maes en Jos Bex houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wat het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen betreft
– 1831 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacky Maes en Jos Bex houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wat het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Looy, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, u weet dat ik geen enkele gelegenheid om over dit thema te spreken, laat voorbijgaan. Dit is een belangrijke aangelegenheid. De CD&V-fractie zal zich bij de stemming over het voorstel van decreet onthouden.

Dit voorstel van decreet komt tegemoet aan de Europese richtlijn van 1998 over het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen. Uiteraard kunnen we niet tegenstemmen op een voorstel dat een bijkomende en coherente juridische basis wil bieden. Eerst werd nog geprobeerd om dit in een besluit te gieten. In een advies van de

Merckx-Van Goey

Raad van State las ik dat een decretale tussenkomst nodig was.

Wij betreuren dat dit geen ontwerp van decreet geworden is. Welke visie heeft deze regering over de GGO's? Het zou een voorstel van decreet zijn om een inhaalbeweging te kunnen maken. De betrokken parlementsleden laten zich gebruiken. Ze voeren regeringswerk uit. Dat kan voor ons niet. Ik klaag dit misbruik aan.

Bovendien moet bij een voorstel van decreet geen advies worden gewonnen. Een ontwerp van decreet moet naar de Raad van State, naar de MINA-raad en de SERV. Dat wordt nu ontweken. Deze instanties zijn nochtans nuttig, en ze kunnen ons zelfs stof tot discussie leveren. Ik betreur dat dit in een voorstel van decreet wordt vastgelegd.

Dit voorstel van decreet komt erg laat. Europa heeft ons al verscheidene malen op de vingers getikt. Dat stond vandaag opnieuw in De Morgen. We zullen de inwerkingtreding daarom niet vertragen. Het voorstel van decreet zal geen opzienbarende veranderingen teweegbrengen. Het biedt meer transparantie, het is een verbetering.

Ook al zijn we laat met dit voorstel, ook al is er Europese druk, we moeten toch een inhoudelijk debat voeren. Het parlement heeft zichzelf niets verwijten. We proberen het debat al lang op gang te trekken. We proberen al jaren de juiste randvoorwaarden voor een debat te creëren. We hebben jaren geleden al – ik durf het jaartal niet meer noemen – op mijn voorstel advies gevraagd aan vijf instanties. We vroegen naar de kernvragen en de knelpunten met betrekking tot de GGO's. Intussen hebben we het viWTA dat zijn pilootproject aan de GGO's heeft gewijd. We hebben zelfs een voorstel van resolutie ingediend om een inhoudelijk debat op de sporen te zetten.

We zullen ons onthouden omdat we, zeker in de commissie, geen partners hebben gevonden om het debat aan te gaan. Mijnheer de minister, u hebt akte genomen van verschillende opmerkingen die ik heb gemaakt, en gezegd dat we er wel eens zullen over praten. Ik neem u op uw woord. Niettemin zullen dat vijgen na Pasen zijn, tenzij we op uw goodwill kunnen rekenen. De richtlijn dateert van 1998. Sindsdien is er niet alleen in de wetenschap en de technologie, maar ook in de samenleving heel wat gewijzigd. Europa vraagt ons om een standpunt in te nemen over biotechnologie. GGO's zijn daar één element van. Het is belangrijk om

daarover eindelijk een inhoudelijk debat te voeren. We zijn daartoe bereid.

Mijnheer de minister, tijdens de bespreking in de commissie heb ik u enkele vragen gesteld over de omzetting van richtlijn 219. Er werd toen gekozen voor een samenwerkingsakkoord, waardoor het federale Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid werd belast met cruciale taken die het gevolg zijn van deze richtlijn. Vóór het aannemen van een nieuwe richtlijn, hadden we toch gehoopt om vooraf het samenwerkingsakkoord te evalueren. Ik heb daar nog steeds vragen bij. We moeten bijkomende garanties vragen. Het Vlaams Parlement moet geregeld op de hoogte worden gehouden, en niet alleen naar aanleiding van een of ander incident.

Mijnheer de minister, kunt u iets meer zeggen over het samenwerkingsakkoord dan dat u akte neemt van mijn vragen erover? Ook de opmerkingen van het publieksforum op initiatief van het Viwta moeten daarin worden opgenomen. Het forum zegt onder andere dat er werk moet worden gemaakt van een actieve vorm van publieksconsultatie, waardoor de inbreng van het publiek een verschil kan maken in de huidige tekst van het voorstel van decreet. Als de regering de regels vastlegt, kan ze dit mee opnemen. Als het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid dit opneemt, dan moet het samenwerkingsakkoord worden gewijzigd. Geachte collega's, het parlement heeft niet de mogelijkheid om een punt of een komma te wijzigen aan een samenwerkingsakkoord. Mijnheer de minister, ik reken er dan ook op dat we van u de kans krijgen om de evaluatie van het samenwerkingsakkoord op tafel te brengen en dat we over het geheel een grondig debat kunnen voeren.

Naar aanleiding van dit debat kunnen we eventueel nagaan of een en ander moet worden voortgezet of dat er moet worden gekozen voor een versterking of het geleidelijk opbouwen van de kennis hierover binnen de eigen Vlaamse administratie. Ik spreek me nu niet uit over de beide mogelijkheden. We beschikken immers niet over de evaluatie. Het zou wel nuttig zijn als we de kans zouden krijgen hierover te debatteren, zelfs als het voorstel van decreet vandaag wordt goedgekeurd.

Sinds 1998 rekent de samenleving er steeds meer op dat, naast de exacte wetenschappers, ook de ethici en wetenschappers een afweging kunnen maken. De zaak moet evolueren naar een multidisciplinaire aanpak. Ook voor wat dat betreft, moeten er garanties komen en moeten de twee mogelijkheden worden bekeken. Dat moet gebeuren door een aanpassing van het samenwerkingsak-

Merckx-Van Goey

koord of door de uitbouw van de Vlaamse administratie.

Mijnheer de voorzitter, ik reken erop dat minister Sannen en het parlement zo snel mogelijk het debat over de GGO's kunnen voeren. Mijnheer de minister, we verwachten van u de bereidheid om ons toe laten over de inhoud van het samenwerkingsakkoord en de keuzes te discussiëren. Het ingeperkt gebruik valt binnen onze bevoegdheid, terwijl het uitzetten van GGO's veeleer onder de federale verantwoordelijkheid valt.

Mijn fractie geeft er de voorkeur aan om de beide punten samen in een inhoudelijk debat te behandelen en ze niet los te koppelen. Het is belangrijk dat bij de bedrijven en de labs, die met het ingeperkt gebruik te maken hebben, er een opleiding is voor de controle en het opvolgen van wat in de natuur gebeurt. We pleiten er dan ook voor om tijdens het debat ten gronde ook de link te leggen tussen de beide invalshoeken, met name de twee richtlijnen die Europa daarover heeft uitgevaardigd.

Mijn fractie zal zich tijdens de stemming onthouden. Mijnheer de minister, we zullen wel met aandacht luisteren naar uw antwoord. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, net zoals alle andere fracties zijn ook wij vragende partij om een grondig debat te voeren over de GGO's. Het Viwta heeft het publiek debat daarover opgestart. Er werden over het onderwerp conclusies en een voorstel van resolutie ingediend. De commissie voor Economie kan, eventueel samen met de commissie voor Leefmilieu, de discussie hierover aangaan.

Het voorstel van decreet is vrij technisch. De bedoeling is een leemte, waar de Raad van State op heeft gewezen, weg te werken. Een milieuvergunning is niet voldoende voor labs die te maken hebben met het ingeperkt gebruik van GGO's of pathogene organismen. Volgens de Europese richtlijn is er ook nood aan een regeling van toelatingen en kennisgeving. Blijkbaar kan dat niet samen met een milieuvergunning en moet er een aparte regeling worden uitgewerkt. Dat is ook waarom deze tekst voorligt. Een wijziging van Vlarem volstond niet. Dit hebben we hiermee geregeld. Ik vind het dan ook bizar dat sommigen zich terzake onthouden.

Het debat ten gronde moet inderdaad worden gevoerd. Mijn fractie in het Vlaams Parlement maar ook de groenen in Europa, zijn eigenlijk altijd voortrekkers geweest in dit debat. We hebben altijd zeer duidelijke standpunten ingenomen over de vrijzetting van genetisch gemodificeerde organismen via veldproeven of ruimer zelfs, over de commercialisering ervan. Onder impuls van de groenen in het Europees Parlement is er jarenlang een moratorium aangehouden. De druk is nu zeer groot om dat moratorium op te geven. Belangrijke christen-democratische fracties, onder meer de Duitse, voeren al jarenlang een kruistocht voor het vrij gebruik van GGO's in de landbouw. Mevrouw Merckx, ik begrijp dan ook niet goed het standpunt ten gronde van uw fractie. Ik hoop dat dat duidelijk zal worden tijdens een ruimer debat over dit onderwerp.

Onze fractie heeft in elk geval de grootste vragen bij veldproeven met GGO's. We zijn van mening dat daartoe de nodige voorwaarden moeten worden ingebouwd. We blijven ons verzetten tegen een open commercialisering van GGO's. We hopen op dat vlak baanbrekend werk te kunnen blijven verrichten op het Europees niveau. De druk wordt echter zeer groot, en ik vrees dan ook dat iedereen kleur zal moeten bekennen.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb ontzettend veel bewondering voor de verbeterheid en de volharding van mevrouw Merckx om bij elke gelegenheid die ze heeft duidelijk te maken dat het debat over de GGO's een belangrijk debat is dat op maatschappelijk en politiek vlak moet worden gevoerd. Mevrouw Merckx, ik begrijp echter niet uw ontgoocheling over dit voorstel van decreet van het parlement inzake het beperkt gebruik van GGO's.

Er is een voorstel van resolutie aangekondigd. De bespreking daarvan start volgende week in de commissie voor Leefmilieu. Ik vind het dan ook niet terecht dat dit kleine technische voorstel van decreet zou worden aangegrepen om plotseling een groot debat te gaan voeren over GGO's in Vlaanderen en in België. Uit respect voor het Vlaams Parlement zou het verkeerd zijn indien ik hier een beschouwing zou geven over GGO's. Als Vlaams minister moet ik me trouwens beperken tot de bevoegdheden die Vlaanderen terzake heeft. Ik vind echter dat het parlementair maatschappelijk debat veel verder moet gaan. Het voorstel van resolutie biedt de mogelijkheid om dit grote debat te voeren en de regering wil daar volop in participeren.

Sannen

U verwijst ook naar de samenwerkingsovereenkomst. Ik heb u de stand van zaken terzake meege-deeld. Ik wil echter wel ingaan op uw suggestie om opnieuw te onderhandelen over die overeenkomst. Dat moet trouwens jaarlijks gebeuren. Ik hoop dan ook dat de commissie mee zal nagaan welke elementen zeker moeten worden opgenomen in die samenwerkingsovereenkomst. Er moet ook tijdig een evaluatie en bijsturing komen op basis van de bekommernissen die in het Vlaams Parlement zullen worden geformuleerd. Welke richting die bijsturing moet uitgaan, zal afhangen van het debat en van het voorstel van resolutie dat hopelijk zal worden goedgekeurd.

Wellicht zal mijn korte uiteenzetting mevrouw Merckx niet helemaal bevredigen. Zij wou natuurlijk een grote visie van de Vlaamse regering horen. Ik geef grif toe dat die er nog niet is. Dat is ook de reden waarom ik een beetje begrijp waarom CD&V zich zal onthouden. CD&V wacht vol ongeduld op een duidelijk samenhangend standpunt van de Vlaamse regering, en dat standpunt is er vooralsnog niet.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De minister verwoordt heel goed waarom we ons zullen onthouden. Toch heb ik nog een opmerking. Wiens opdracht en wiens taak is het om internationale overeenkomsten en Europese richtlijnen om te zetten in interne wetgeving ? Niet het Vlaams Parlement heeft op het Europees niveau die afspraken gemaakt. Ik ben van oordeel dat de regering een beetje abdiceert als ze wel, via ministers of via de Europese Commissie, richtlijnen mee vorm geeft, maar haar constitutionele verantwoordelijkheid niet opneemt om de richtlijnen aan het parlement voor te leggen.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Ik ben erg ontgoocheld over wat mevrouw Merckx zegt. Ik wil dat we hier een debat voeren en over de inhoud discussiëren. Mevrouw Merckx geeft zich over aan gekissebis. Ze weet dat een voorstel was uitgewerkt om Vla-rem te wijzigen, zoals ook bij de vorige omzetting van de Europese richtlijn al is gebeurd. De Raad van State heeft dat dit keer onmogelijk gemaakt.

De Vlaamse regering had wel degelijk haar verantwoordelijkheid opgenomen en de Europese richtlijn omgezet in een Vlarem-reglement. De Raad

van State is echter van oordeel dat er voor deze aangelegenheid een decretale basis moet worden gecreëerd. Het voorstel van decreet komt daaraan tegemoet. Wat mevrouw Merckx zegt, is gekissebis.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heren Malcorps, Lachaert, Maes en Bex houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wat het ingeperkt gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen betreft.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– Aangenomen.

Artikel 2

In de inleidende bepaling van artikel 19ter, § 3, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning wordt het woord “artikel” vervangen door het woord “decreet”.

– Aangenomen.

Artikel 3

Aan hoofdstuk III van hetzelfde decreet wordt een artikel 22bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 22bis

§ 1. Voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen ingedeeld in de eerste of de tweede klasse is, naast de milieuvergunning vereist voor de inrichting bestemd voor

Voorzitter

het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen, een kennisgeving of toelating vereist.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast in verband met de kennisgeving of toelating. De Vlaamse regering wijst de overheid aan die de toelatingen verleent en de kennisgevingen ontvangt. De overheid die de toelating verleent, kan voorwaarden aan de toelating verbinden.

§ 2. De toelating kan slechts verleend worden zodra de milieuvergunning voor de inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen verleend is.

De kennisgeving voor het ingeperkte gebruik ingedeeld in de eerste of de tweede klasse heeft ten vroegste uitwerking nadat de milieuvergunning voor de inrichting bestemd voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde of pathogene organismen verleend is.

§ 3. Indien de in § 1 bedoelde milieuvergunning vervalt, vervalt het recht om het ingeperkte gebruik voort te zetten.

Indien de in § 1 bedoelde milieuvergunning afloopt, ingetrokken, geschorst, opgeheven of vernietigd is, wordt het recht om het ingeperkte gebruik voort te zetten geschorst zolang de milieuvergunning is geschorst of totdat de in § 1 bedoelde milieuvergunning verkregen is.

In ieder geval vervalt het recht het ingeperkte gebruik voort te zetten als de einddatum, vermeld in de toelating, verstreken is.

§ 4. De voorwaarden die door de toelatingverlennende overheid aan de toelating verbonden worden, worden beschouwd als voorwaarden, zoals bedoeld in artikel 17 van dit decreet."

– Aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.45 uur.*
